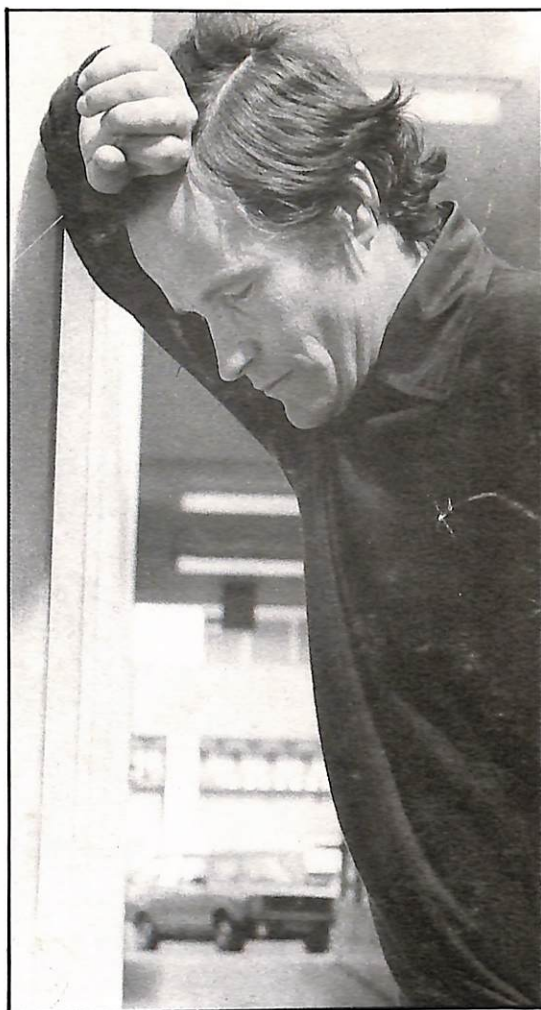




Καλοκαίρι '89 Δρχ.500

Εκκύκλημα 21

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΠΙΔΕΩΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ
ΘΕΑΤΡΟ



**Αφιέρωμα στον σκηνοθέτη
Πέτερ Στάιν**

**Οι επιλογές των κριτικών
(Αθήνα-Θεσσαλονίκη)**

**Μ. Βέκμπερτ: Ερμηνεύοντας Μπρεχτ
Κάρολος Κουν και μοντερνισμός
Προμηθέα Δεσμώτης στο Παρίσι
Νίκος Ψαχαρόπουλος**

**Άρτουρ Σνίτσλερ: Ο πράσινος παπαγάλος
Θεατρικό Εργαστήρι Ηλείρου
Θ όπως Θέατρο, Σχόλια, Θεωρεία,
Βιβλιοπαρουσίαση**

**ΕΙΝΘΕΤΟ
Η θεατρική ατζέντα
του χειμώνα**



Απρίλιος-Ιούνιος '89

Εκκlyκlyμα

Ξύλινος μηχανισμός του αρχαίου δράματος που χρησίμευε στη μεταφορά ηθοποιών ή αντικειμένων από τα παρασκήνια στη σκηνή.

τρίμηνη επιδεώρηση για το ΘΕΑΤΡΟ

Περιεχόμενα

4 **Θ... όπως θέατρο**
(Ημεροδείκτης από 1/3/89-31/5/89)

10 **Σχόλια...**

12 **θεωρεία** Γράφουν οι:
Πέπη Οικονομοπούλου, Θάλεια
Ισιτικοπούλου, Γιάννης Χρυσούλης

14 **Εκτός των τειχών...**
Αυτοπαρουσίαση του Θεατρικού
Εργαστηρίου Ηπείρου (Θ.Ε.Η.)

17 **Οι επιλογές των
κριτικών**
Οι θεατρικοί κριτικοί των εφημερίδων και
περιοδικών Αθήνας και Θεσ/κης
απαντούν στην ετήσια έρευνα του
περιοδικού για τη χειμερινή θεατρική
περίοδο 1988/89.

24 **In Memoriam**
Στη μνήμη του Έλληνα θεατράνθρωπου
Νίκου Ψαχαρόπουλου

26 **Ξαναδιαβάζοντας τον
Αισχύλο**
της Αντιγόνης Μώρου. Με αφορμή την
παράσταση του «Θεάτρου του Ζυγού»
στη Γαλλία...

30 **Ερμηνεύοντας Μπρεχτ**
του Μάνφρεντ Βέκμπερτ. Ο διευθυντής
του «Μπερλίνερ Ανσάμπλ» συζητάει με
το δημοσιογράφο Ντήτερ Κραντς

34 **κάρολος Κουν και
θεατρικός μοντερνισμός**
της Πατρίσια Κόκκορη. Ένα άρθρο της
ελληνοαυστραλής φιλόλογου για τον
ρόλο του Κουν στη διαμόρφωση της
ελληνικής εκδοχής του θεατρικού
μοντερνισμού...

Η θεατρική ατζέντα 1988/89
Έξτρα ένθετο με όλες τις παραστάσεις
του χειμώνα σε Αθήνα-Θεσ/κη-επαρχία
και Κύπρο.

41 **«Ο πράσινος
παπαγάλλος»**
Θεατρικό μονόπρακτο του Άρτουρ
Σνίτσλερ. Με αφορμή την επέτειο των
200 χρόνων από τη Γαλλική Επανάσταση
(1789)

53 **Αφιέρωμα
στον Πέτερ Στάν**
■ Το γερμανικό θεατρικό θαύμα, του
Άρνο Πάουλ
■ Το γερμανικό θέατρο στη δεκαετία του
'60 (εισαγωγή)
■ Επιλογές, επιδράσεις, κατευθύνσεις
■ Ο ρόλος του σκηνοθέτη.
■ Σχέσεις σκηνοθέτη-συγγραφέα
■ Σχέσεις σκηνοθέτη-ηθοποιού
■ Σχέσεις σκηνοθέτη-σκηνογράφου
■ Σχέσεις σκηνοθέτη-κοινού
■ Μέθοδος δουλειάς
■ Εργογραφία

74 **Βιβλιοπαρουσίαση**
της μελέτης: Ο Μολιέρος στη
φαναριώτικη παιδεία, της Άννας
Ταμπάκη από τη Μαρία Αλβανού.

Ιδιοκτήτης-εκδότης: Τίγκιλης Μηνάς. Συντακτική Επιτροπή: Θεοδωροπούλου Μίρκα, Μαυραζάκης Γιώργος, Μαυρομούστακος Πλάτων, Μπάμπου-Παγκουρέλη Χριστίνα, Μουζενίδου Αγνή, Τίγκιλης Μηνάς. Σκίτσα: Ροδόπουλος Νίκος. Οικονομικά: Τζαγκαράκης Μανώλης. Επιμέλεια διορθώσεων: Μαυραζάκης Γιώργος. Logotypo: Τζαννετάκου Κική. Καλλ. επιμέλεια-Lay Out: A.&A. Σελιδοποίηση: Αντωνιάδου Άννα-Γεωργιάδου Μάγια. Φωτοστοιχειοθεσία/Φιλμς/Μοντάζ: Βιβλιοσυνεργατική Φειδίου 18 ☎ 3644332 Εκτύπωση: Μπάρμπης Πέτρος, Γερανίου 24 ☎ 3636.419. Βιβλιοδεσία: Λυράκης Μανώλης, Κεραμεικού 51. Κεντρική διάθεση Αθήνας-Επαρχίας: Μαραθιάς Σάκης, Ζαλόγγου 1 ☎ 3620.889. Θεσ/κης-Β. Ελλάδας: Κέντρο Βιβλίου, Λασσάνη 9 ☎ 237.463. Πάγκοι-περίπτερα: Κεντρικό Πρακτορείο Ημερήσιου και Περιοδικού Τύπου Α.Ε., Σοφοκλέους 41. Παρακαταθήκη παλαιών τευχών: Βιβλιοπωλεία Δωδώνης/Εστίας/Παρα Πέντε στην Αθήνα. Για την επαρχία ☎ 3634.969/3620.889. Αλληλογραφία, συνεργασίες και συνδρομές στη διεύθυνση: Πάρνηθος 60 152 35 Βριλήσσια ☎ 8679733 - 8045774. Συνδρομές ενός χρόνου: 1.500 δρχ. Ν. πρόσωπα 1.800 + ΦΠΑ, Ηθοπ./φοιτητές κλπ. 1.300 - Εξωτερικού 2.000



ΑΡΤΟΥΡ ΣΝΙΤΣΛΕΡ

Ο Άρτουρ Σνίτςλερ γεννήθηκε στη Βιέννη το 1862 και πέθανε εκεί το 1931. Γιος γνωστού γιατρού, σπούδασε ιατρική στη Βιέννη, όπου και άσκησε για καιρό το ιατρικό επάγγελμα. Σαν γιατρός και σύγχρονος του Φρόυντ παρακολούθησε τις καινούργιες έρευνες για την ανθρώπινη ψυχή και ασχολήθηκε με την ύπνωση και την υποβολή σαν τρόπους θεραπείας οργανικών συμπτωμάτων.

Σημαντικός εκπρόσωπος του ιμπρεσιονισμού, συμμετείχε στην έντονη λογοτεχνική κίνηση της Βιέννης του τέλους του περασμένου αιώνα και των αρχών του εικοστού, και υπήρξε αναγνωρισμένος θεατρικός συγγραφέας. Το συγγραφικό του έργο είναι πολύ πλούσιο και περιλαμβάνει θεατρικά έργα — μεταξύ των οποίων πολλή μόνοπρακτα —, νουβέλλες και διηγήματα.

Αντλεί τα θέματα του από τη σύγχρονη του βιεννέζικη κοινωνία, και τα έργα του χαρακτηρίζονται από λεπτή ψυχολογική παρατήρηση και ανάληψη, αποτελούν «διάγνωση» των δυσδιάκριτων προβλημάτων και προσπονήσεων που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις και ορίζουν τον ψυχισμό και την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων. Κυρίαρχο θέμα του είναι το «παιχνίδι» σαν στάση ζωής, δηλαδή η συνειδητή ή υποσυνείδητη φυγή από την πραγματικότητα

στην ψευδαίσθηση και την αυταπάτη. Στο μονόπρακτο «Ο Πράσινος Παπαγάλος» — που ο Σνίτςλερ χαρακτηρίζει «γκροτέσκο» — το θέμα είναι και πάλι η σχέση ανάμεσα στην αλήθεια και το θέατρο, την ψευδαίσθηση και την πραγματικότητα, είναι ο προβληματισμός γύρω από την αισθητική στάση απέναντι στη ζωή: την παραμονή της Επανάστασης Γάλλοι αριστοκράτες παρακολουθούν σ' ένα καπηλειό του Παρισιού μια ιδιότυπη παράσταση. Ηθοποιοί παριστάνουν θαμώνες του καπηλειού, πόρνες, απατεώνες και δολοφόνους που έρχονται να πιουν και να διηγηθούν τα δήθεν κατορθώματα και τα εγκλήματα τους που στρέφονται πάντα κατά των αριστοκρατών. Οι ευγενείς έρχονται για να αισθανθούν έντονες συγκινήσεις και απολαμβάνουν την — όπως νομίζουν — φαινομενική απειλή εναντίον τους. Στην πραγματικότητα ακούν αυτό που τους μέλλεται. Την ίδια στιγμή ξεσπάει έξω, στους δρόμους του Παρισιού, σαν «σιγανό βουητό κεραυνού» η Γαλλική Επανάσταση. Έργα του Σνίτςλερ (επιλογή): «Ανατόλη» (1888-91), «Γαϊτανάκι» (1896-97), «Ο Πράσινος Παπαγάλος» (1898), «Λοχαγός Γκουστλ» (1900), «Ζωντανές ώρες» (1900-01), «Μαριονέτες» (1901-04), «Απέραντη χώρα» (1910), «Ο καθηγητής Μπερνχάρντι» (1912), «Η δεσποινίς Ελζε» (1924), «Όνειρα» (1925).

Ο Πράσινος Παπαγάλλος

Μετάφραση: Κατερίνα Μητραλέξη

Groteske σε μία πράξη

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΕΜΙΛ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΚΑΝΤΙΝΙΑΝ
ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΝΟΖΕΑΝ
ΑΛΜΠΙΝ ΙΠΠΟΤΗΣ ΝΤΕ ΛΑ ΤΡΕΜΟΥΪΓ
Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΛΑΝΣΑΚ
ΣΕΒΕΡΙΝ, η γυναίκα του
ΡΟΛΛΑΝ, ποιητής
ΠΡΟΣΠΕΡ, πανδοχέας, πρώην διευθυντής θεάτρου
ΑΝΡΙ
ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ
ΓΚΥΓΙΩΜ
ΣΚΕΒΟΛΑ
ΖΥΛ Ο θιασός του
ΕΤΙΕΝ
ΜΩΡΙΣ
ΖΩΡΖΕΤ
ΜΙΣΕΤ
ΦΛΙΠΟΤ
ΛΕΟΚΑΝΤΙ, ηθοποιός, η γυναίκα του Ανρί
ΓΚΡΑΣΕ, φιλόσοφος
ΛΕΜΠΡΕ, ράφτης
ΓΚΡΕΝ, ένας αλήτης
Ο ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΕΥΓΕΝΕΙΣ, ΗΘΟΠΟΙΟΙ, ΠΟΛΙΤΕΣ
Διαδραματίζεται στο Παρίσι το βράδυ της 14ης Ιουλίου 1789 στο Καπη-
λειό του Προσπέρ.

Πανδοχείο «Στον πράσινο παπαγάλο»

Ένα όχι μεγάλο κελάρι, στο οποίο οδηγούν δεξιά — στο βάθος — επτά σκαλιά, στο πλατύσκαλο επάνω είναι μία πόρτα. Μία δεύτερη πόρτα, που μόλις διακρίνεται, βρίσκεται στο βάθος αριστερά. Μερικά απλά ξύλινα τραπέζια με καθίσματα γύρω τους, καταλαμβάνουν σχεδόν ολόκληρο τον χώρο. Αριστερά στο μέσον ο πάγκος του σερβιρίσματος, πίσω απ' αυτόν βαρέλια και κανάτες με καρτούτσα. Το δωμάτιο φωτίζεται με λάμπες λαδιού, που κρέμονται από την οροφή.

Ο πανδοχέας Προσπέρ μπαίνουν οι πολίτες Λεμπρέ και Γκρασέ

ΓΚΡΑΣΕ (ακόμα στα σκαλιά): Εδώ, εδώ, Λεμπρέ. Την ξέρω τούτη την κρυψώνα. Ο παλιός μου φίλος και διευθυντής έχει πάντα κάπου ένα βαρέλι κρασί κρυμμένο, ακόμα κι αν όλο το Παρίσι πεθαίνει από τη δίψα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Καλησπέρα Γκρασέ. Σε ξαναβλέπουμε λοιπόν πάλι; Τέρμα η φιλοσοφία; Έχεις κέφι να εργασθείς πάλι μαζί μου;

ΓΚΡΑΣΕ: Μα και βέβαια. Ναι σίγουρα. Φέρε κρασί. Εγώ είμαι ο πελάτης, εσύ ο κάπελας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Κρασί; Που να το βρω το κρασί Γκρασέ; Τούτη τη νύ-

χτα άδειασαν όλα τα πανδοχεία του Παρισιού. Και στοιχηματί-
ζω πως ήσουν κι εσύ μαζί τους.

ΓΚΡΑΣΕ: Μπρος φέρε κρασί. Για το συρφετό που θάρθει μία ώρα μετά από μας... (αφουγκράζοντας). Ακούς τίποτα Λεμπρέ;

ΛΕΜΠΡΕ: Ακούγεται σαν μακρινός κεραυνός.

ΓΚΡΑΣΕ: Καλή δουλειά - πολίτες του Παρισιού... (στον Προσπέρ). Για τον συρφετό έχεις σίγουρα κάτι στην πάντα. Φέρτο λοιπόν, πληρώνει ο φίλος μου και θαυμαστής μου, ο πολίτης Λεμπρέ, ράφτης από την οδό Σαιν Ονορέ.

ΛΕΜΠΡΕ: Σίγουρα, σίγουρα, πληρώνω.

ΠΡΟΣΠΕΡ: (διστάζει).

ΓΚΡΑΣΕ: Έλα, δείξτου πως έχεις λεφτά, Λεμπρέ.

ΛΕΜΠΡΕ: (τραβάει το πορτοφόλι του).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Λοιπόν, θα δω, αν... (ανοίγει την κάνουλα ενός βαρε-
λιού και γεμίζει δύο ποτήρια). Από που έρχεσαι Γκρασέ; Από το Παλάι Ρουαγιάλ;

ΓΚΡΑΣΕ: Μάλιστα... έβγαλα εκεί ένα λόγο. Ναι, αγαπητέ μου, τώρα είναι η σειρά μου. Ξέρεις μετά από ποιον πήρα τον λόγο;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Λοιπόν;

ΓΚΡΑΣΕ: Μετά τον Καμίλ Ντεμουλέν. Μάλιστα, το τόλμησα. Και, πες μου Λεμπρέ, για ποιον ήταν τα περισσότερα χειροκροτήματα, για τον Ντεμουλέν ή για μένα;

ΛΕΜΠΡΕ: Για σένα... χωρίς αμφιβολία.

ΓΚΡΑΣΕ: Και τι εντύπωση έκανα;

ΛΕΜΠΡΕ: Λαμπρή.

ΓΚΡΑΣΕ: Τ' ακούς, Προσπέρ; Ανέβηκα πάνω στο τραπέζι... έμοιαζα σαν ανδριάντας... μάλιστα — κι όλες αυτές οι χιλιάδες, οι πέντε, οι δέκα χιλιάδες μαζεύτηκαν γύρω μου — όπως λίγο πριν είχαν μαζευτεί γύρω από τον Καμίλ Ντεμουλέν... και με ζητωκραύ-
γαζαν.

ΛΕΜΠΡΕ: Οι ζητωκραυγές για σένα ήταν πιο δυνατές.

ΓΚΡΑΣΕ: Μάλιστα... όχι περισσότερες, αλλά πιο δυνατές. Και τώρα τραβούν όλοι για τη Βαστίλλη... και μπορώ να πω: ακολούθησαν την έκκλησή μου. Σου ορκίζομαι, πως πριν από το βράδυ θα τους έχουμε στο χέρι.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ναι, βέβαια, αν μπορούσαν να πέσουν τα τείχη από τα λόγια σας!

ΓΚΡΑΣΕ: Μα πως... Λόγια! Είσαι κουφός;... Άρχισε η επίθεση. Οι ά-
ξιοι στρατιώτες μας είναι μαζί μας. Έχουν για την καταραμένη φυλακή την ίδια φοβερή οργή όπως κι εμείς. Ξέρουν, πως πίσω από τούτα τα τείχη είναι φυλακισμένοι τ' αδέρφια κι οι πατερά-
δες τους... Αλλά δεν θα πυροβολούσαν αν δεν είχαμε μιλήσει εμείς. Αγαπητέ μου Προσπέρ, η δύναμη των πνευμάτων είναι μεγάλη. Δες — (στον Λεμπρέ) που έχεις τα κείμενα;

ΛΕΜΠΡΕ: Εδώ... (τραβάει από την τσέπη του προκηρύξεις).

ΓΚΡΑΣΕ: Εδώ είναι οι τελευταίες προκηρύξεις, που μοιράστηκαν τώρα μόλις στο Παλάι Ρουαγιάλ. Εδώ μία του φίλου μου Τσε-
ρούττ, υπόμνημα για τον γαλλικό λαό, εδώ μία του Ντεμουλέν, που όμως πιο καλά μιλάει παρά γράφει... «Η ελεύθερη Γαλλία».

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πότε θα βγει επιτέλους η δικιά σου, που όλο μιλάς γι' αυτήν;

ΓΚΡΑΣΕ: Δεν χρειάζομαστε πια άλλες. Η ώρα των πράξεων έχει φθάσει. Αχρείος είναι, όποιος κάθεται σήμερα μέσα στους τέσ-
σερις τοίχους του. Όποιος είναι άντρας, πρέπει να κατέβει στο

δρόμο!

ΛΕΜΠΡΕ: Μπράβο, Μπράβο!

ΓΚΡΑΣΕ: Στην Τουλόν σκότωσαν τον Δήμαρχο, στην Μπρινιόλ λεηλάτησαν μία ντουζίνα σπίτια... μόνο εμείς στο Παρίσι είμαστε ακόμη οι αργόσχολοι και ανεχόμαστε τα πάντα.

ΠΡΟΣΠΕΡ: Δεν μπορεί να το πει κανείς πια αυτό.

ΛΕΜΠΡΕ: (που στο μεταξύ έπινε συνέχεια) Εμπρός, πολίτες, εμπρός!

ΓΚΡΑΣΕ: Εμπρός!... Κλείσε το κουτούκι σου κι έλα τώρα μαζί μας!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Θα έρθω, όταν θάναι καιρός.

ΓΚΡΑΣΕ: Ναι βέβαια, όταν δεν θα υπάρχει πια κίνδυνος.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Φίλε μου, αγαπώ την ελευθερία όσο κι εσύ — αλλά πάνω απ' όλα έχω το επάγγελμά μου.

ΓΚΡΑΣΕ: Τώρα μια είναι η δουλειά των πολιτών του Παρισιού, ν' απελευθερώσουν τους αδελφούς τους.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ναι, γι' αυτούς που δεν έχουν τι άλλο να κάνουν!

ΛΕΜΠΡΕ: Τι λέει αυτός εκεί! Μας περιπαίζει!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ούτε που μου πέρασε από το νου. Κυττάξτε καλύτερα να φεύγετε σιγά-σιγά... η παράστασή μου αρχίζει σε λιγάκι. Κι εκεί δεν σας χρειάζομαι.

ΛΕΜΠΡΕ: Ποια παράσταση?... Είναι θέατρο εδώ;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Και βέβαια είναι θέατρο. Πριν από δεκαπέντε μέρες ακόμη εμφανιζόταν κι ο φίλος σας εδώ.

ΛΕΜΠΡΕ: Εμφανιζόσουν εδώ, Γκραςέ; Γιατί αφήνεις αυτόν εδώ τον τύπο να σε περιπαίζει ατιμώρητα!

ΓΚΡΑΣΕ: Ηρέμηση... είναι αλήθεια; εμφανιζόμουν εδώ, γιατί δεν πρόκειται για ένα συνηθισμένο πανδοχείο... είναι ένα καταφύγιο απατεώνων... έλα...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πρώτα η πληρωμή.

ΛΕΜΠΡΕ: Αν εδώ συχνάζουν κακοποιοί δεν πληρώνω ούτε δεκάρα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Εξήγησε λοιπόν στον φίλο σου που βρίσκεται.

ΓΚΡΑΣΕ: Είναι ένα παράξενο μέρος! Έρχονται άνθρωποι εδώ που παριστάνουν τους εγκληματίες κι άλλοι που είναι χωρίς να το υποτεύονται.

ΛΕΜΠΡΕ: Πώς;

ΓΚΡΑΣΕ: Σε καλώ να προσέξεις πως αυτό που είπα τώρα μόλις ήταν εξαιρετικά πνευματώδες. Θα μπορούσε να κάνει την τύχη ενός ολόκληρου λόγου.

ΛΕΜΠΡΕ: Απ' αυτά που λες δεν καταλαβαίνω λέξη.

ΓΚΡΑΣΕ: Μα σου εξήγησα πως ο Προσπέρ ήταν ο διευθυντής μου. Και εξακολουθεί να παίζει με τους ανθρώπους του θέατρο, μόνο κάπως αλλιώς απ' ότι πριν. Οι παλιοί μου συνάδελφοι και συναδέλφισες κάθονται εδώ γύρω και κάνουν σαν να ήταν κακοποιοί. Καταλαβαίνεις; Δηγούνται ανατριχιαστικές ιστορίες που ποτέ δεν έζησαν — μιλούν για βίαιες πράξεις, που ποτέ δεν έκαναν... Και το κοινό που έρχεται εδώ απολαμβάνει την ευχάριστη διέγερση να κάθεται, ανάμεσα στον πιο επικίνδυνο όχλο του Παρισιού — ανάμεσα σε απατεώνες, ληστές, δολοφόνους — και

ΛΕΜΠΡΕ: Τί είδους κοινό;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ο πιο εκλεπτυσμένος κόσμος του Παρισιού.

ΓΚΡΑΣΕ: Ευγενείς...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Κύριοι της Αυλής.

ΛΕΜΠΡΕ: Κάτω! Κάτω!

ΓΚΡΑΣΕ: Αυτό είναι κάτι γι' αυτούς. Τους ξυπνά τις κοιμισμένες αισθήσεις. Εδώ άρχισα, Λεμπρέ, εδώ εκφώνησα τον πρώτο μου λόγο, σαν να ήταν γι' αστείο... κι εδώ άρχισα να μισώ τα σκυλιά, που κάθονταν ανάμεσα μας, με τα ωραία τους ρούχα, παρφουμαρισμένοι, παραχορτασμένοι... και χαίρομαι αγαπητέ μου Λεμπρέ, που βλέπεις κι εσύ πια το περιβάλλον, απ' όπου ξεκίνησε ο σπουδαίός σου φίλος. (Με άλλο τόνο φωνής). Αλήθεια, Προσπέρ, αν τύχαινε να μην πάει καλά το πράγμα...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ποιο πράγμα;

ΓΚΡΑΣΕ: Να, η υπόθεση της πολιτικής μου καριέρας... θα μ' έπαιρνες πάλι στο θιάσο;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ούτε κατά διάνοια!

ΓΚΡΑΣΕ: (ανάλαφρα), Γιατί; - Ίωση θα μπορούσε να σταθεί και κάποιος άλλος δίπλα στον Ανρί σου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Εκτός απ' αυτό... θ' ανησυχούσα μήπως ξεχαστείς κα-

μιά φορά — κι επιτεθείς στα σοβαρά σ' έναν από τους καλοπληρωτές πελάτες μου.

ΓΚΡΑΣΕ: (κολακευμένος). Αυτό θα 'ταν βέβαια πιθανό.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Εγώ... εγώ τουλάχιστον συγκρατούμαι.

ΓΚΡΑΣΕ: Στ' αλήθεια, Προσπέρ, πρέπει να πω πως θα σε θαύμαζα για την αυτοκυριαρχία σου, αν κατά τύχη δεν ήξερα πως είσαι ένας δειλός.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Αχ, αγαπητέ μου, εμένα μου αρκεί αυτό που μπορώ να προσφέρω στον τομέα μου. Μου προξενεί αρκετή ευχαρίστηση το να μπορώ να λέω σ' αυτούς τους παλιάνθρωπους τη γνώμη μου κατάμουτρα και να τους βρίζω όσο τραβάει η καρδιά μου — ενώ αυτοί νομίζουν πως πρόκειται γι' αστείο. Είναι κι αυτός ένας τρόπος, να δίνει κανείς διέξοδο στην οργή του — (τραβάει το στιλέτο του και το κάνει να στραφταλίσει).

ΛΕΜΠΡΕ: Πολίτη Προσπέρ, τι σημαίνει αυτό;

ΓΚΡΑΣΕ: Μη φοβάσαι. Πάω στοίχημα, πως το στιλέτο δεν είναι καν ακονισμένο.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Κι όμως θα μπορούσες να κάνεις λάθος φίλε μου. Κάποτε θάρθει η μέρα που τ' αστείο θα γίνει αληθινό και είμαι προετοιμασμένος για κάθε περίπτωση.

ΓΚΡΑΣΕ: Η μέρα πλησιάζει. Ζούμε σε μία μεγάλη εποχή. Έλα, πολίτη Λεμπρέ, πάμε στους δικούς μας. Προσπέρ, έχε γεια, θα με δεις πάλι σαν σπουδαίο πρόσωπο ή ποτέ.

ΛΕΜΠΡΕ: (παραπατώντας) Σαν σπουδαίο πρόσωπο... ή ποτέ - (φεύγουν).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (μένει πίσω, κάθεται πάνω σ' ένα τραπέζι, ανοίγει μία προκήρυξη και διαβάζει). «Τώρα έχουν πιαστεί τα κτήνη στην παγίδα, στραγγαλίστε τα!» Δεν γράφει άσχημα, ο μικρός Ντεμουλέν. «Ποτέ πριν δεν περίμεναν τους νικητές πλουσιώτερα λάφυρα. Σαράντα χιλιάδες παλάτια και πύργοι, τα δύο πέμπτα των αγαθών της Γαλλίας θα είναι η αμοιβή της γενναιότητας, αυτοί που θεωρούν τους εαυτούς τους κατακτητές, θα υποδουλωθούν, το έθνος θα εξυγιανθεί.

Ο ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ μπαίνει.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (τον μετράει με το βλέμμα). Αχά, η πλέμπα βλέπω καταφθάνει νωρίς σήμερα;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Αγαπητέ μου Προσπέρ, μαζί μου να μη χωρατεύετε. Είμαι ο αστυνόμος της περιοχής σας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Και σε τι μπορώ να φανώ χρήσιμος;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Έχω εντολή να παραρευθώ σήμερα το βράδυ στο κατάστημά σας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Θα είναι για μένα ξεχωριστή τιμή.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Δεν πρόκειται γι' αυτό, φίλτατε Προσπέρ. Οι αρχές θέλουν να ξεκαθαρίσουν τι τελικά συμβαίνει εδώ. Εδώ και κάμποσες βδομάδες.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Είναι κέντρο διασκεδάσεως, κύριε αστυνόμε. Εδώ διασκεδάζουμε, τίποτα παραπάνω.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Έτσι αρχίζει. Το ξέρω. Αλλά τελειώνει διαφορετικά, λέει η αναφορά μου. Υπήρξατε ηθοποιοί;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Διευθυντής, κύριε αστυνόμε, διευθυντής ενός εξαιρετικού θιάσου, που έπαιξε στο Denis για τελευταία φορά.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Αυτό είναι αδιάφορο. Ύστερα κληρονομήσατε ένα μικρό ποσό;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ανάξιο λόγου, κύριε αστυνόμε.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Ο θιάσος σας σκορπίσθηκε;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Το ίδιο κι η κληρονομιά μου.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: (χαμογελώντας) Καλά (απότομα σοβαρός). Ανοίξατε μια επιχείρηση-ταβέρνα;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Που πήγε απαίσια.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Οπότε είχατε μια ιδέα, που κανείς δε θα μπορούσε να της αρνηθεί μια κάποια πρωτοτυπία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Με κάνετε να νιώθω περήφανος, κύριε αστυνόμε.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Συγκεντρώσατε πάλι τον θιάσό σας και παίζετε εδώ θέατρο, μια παράξενη και όχι ακίνδυνη παράσταση.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Αν ήταν παρακινδυνευμένη, κύριε αστυνόμε, δεν θα είχα το κοινό που έχω — μπορώ να το πω το αριστοκρατικότερο του Παρισιού. Ο υποκόμης του Νοζεάν είναι καθημερινός μου πελάτης. Ο μαρκήσιος του Λανσάκ έρχεται συχνά και ο Δούκας του Καντινιάν, κύριε αστυνόμε, είναι ο θερμότερος θαυμαστής

του καλύτερου μου ηθοποιού, του Ξακουστού Ανρί Μπαστέν.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Πιθανότατα και της τέχνης ή μάλλον των τεχνασμάτων των καλλιτεχνιδών σας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Αν γνωρίζατε τις μικρές μου καλλιτέχνιδες, κύριε αστυνόμε, σίγουρα δεν θα κρατούσατε σε κανέναν στον κόσμο κακία γι' αυτό.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Αρκεί. Καταγέληκε στις αρχές, πως οι διασκεδάσεις που προσφέρουν οι — πως να πω —

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Η λέξη «καλλιτέχνες» θα ήταν αρκετή.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Θα προτιμήσω τον χαρακτηρισμό «υποκείμενα» — πως οι διασκεδάσεις που προσφέρουν αυτά τα «υποκείμενα» ξεπερνούν οπωσδήποτε τα όρια. Ακούγεται πως λέγονται εδώ από τους — πως να το πω — από τους ψεύτικους εγκληματίες σας πράγματα που — πως λέει η αναφορά μου; (διαβάζει όπως πριν από ένα σημειωματάριο) — όχι μόνο μπορούν να επηρεάσουν δυσμενώς τα ήθη, κάτι που εμάς λίγο θα μας στενοχωρούσε, αλλά και που μπορούν να διεγείρουν επαναστατικές διαθέσεις — κάτι που οπωσδήποτε δεν μπορεί να είναι αδιάφορο στις αρχές σε μία τόσο ταραγμένη εποχή, όπως είναι αυτή που ζούμε.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Κύριε αστυνόμε, σ' αυτή την κατηγορία μπορώ μόνο ν' απαντήσω, με την ευγενή πρόσκληση να δείτε μία φορά μόνο σας περί τίνος πρόκειται. Θα παρατηρήσετε πως εδώ δεν συμβαίνει τίποτε το ουσιαστικό, απλά και μόνο, γιατί το κοινό μου δεν διανοείται να εξεγερθεί. Εδώ παίζουμε απλώς θέατρο-αυτό είναι όλο.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Δεν θα δεχθώ βεβαίως την πρόσκλησή σας, αλλά θα μείνω εδώ δυνάμει του βαθμού μου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πιστεύω πως μπορώ να σας υποσχεθώ την καλύτερη διασκέδαση, κύριε αστυνόμε, αλλά θα επέτρεπα στον εαυτό μου να σας συμβουλευθεί να αποχωριστείτε την υπηρεσιακή σας στολή και να παρουσιαστείτε εδώ με πολιτικά. Γιατί αν ερχόταν εδώ ένας αστυνόμος με στολή αυτό σίγουρα θα επηρέαζε άσχημα την ευθύτητα των καλλιτεχνών μου και τη διάθεση του κοινού μου.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Έχετε δίκιο, κύριε Προσπέρ, θα απομακρυνθώ και θα επιστρέψω πάλι σαν κομψός νέος κύριος.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Δεν θα σας είναι δύσκολο, κύριε αστυνόμε, και σαν απατεώνας, θα μου είσασαν ευπρόσδεκτος — αυτό δεν θα κινούσε την προσοχή — μόνο όχι σαν αστυνόμος.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Χαίρετε (φεύγει)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (υποκλίνεται). Πότε θάρθει η ευλογημένη μέρα που συ και οι όμοιοί σου...

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: (Συναντά στην πόρτα τον Γκρεν, που είναι ιδιαίτερα κουρελιάρης και τρομάζει, μόλις βλέπει τον αστυνόμο. Αυτός τον επεξεργάζεται στην αρχή, ύστερα στρέφεται με νόημα στον Προσπέρ). Κιόλας ένας απ' τους καλλιτέχνες σας; (φεύγει).

ΓΚΡΕΝ: (μιλάει κλαψιάρικα, παθητικά). Καλησπέρα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (αφού τον παρατήρησε αρκετά) Εάν είσαι κάποιος από τον θίασό μου, τότε σου βγάζω το καπέλο γιατί δεν σε αναγνωρίζω.

ΓΚΡΕΝ: Πως είπατε;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Λοιπόν τέρμα τ' αστεία, βγάλε την περούκα σου, θέλω να μάθω επιτέλους ποιος είσαι (του τραβάει τα μαλλιά).

ΓΚΡΕΝ: Άου!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα αυτά είναι αληθινά — Διάολε... ποιος είστε;... Φαίνεται πως είστε ένας αληθινός ρέμπελος;

ΓΚΡΕΝ: Μάλιστα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Και τι θέλετε από μένα;

ΓΚΡΕΝ: Έχω την τιμή να μιλώ με τον πολίτη Προσπέρ; ... Ταβερνιάρη του Πράσινου Παπαγάλου;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Εγώ είμαι αυτός.

ΓΚΡΕΝ: Με φωνάζουν Γκρεν... πότε-πότε Καρνίζ... μερικές φορές η ελαφρόπτερα που σκούζει — αλλά με τ' όνομα Γκρεν ήμουν πίσω από τα σίδερα φυλακισμένος, πολίτη Προσπέρ κι αυτό είναι το κυριώτερο.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Α! — καταλαβαίνω. Θέλετε να σας προσλάβω και μου παίξετε αμέσως-αμέσως ένα κομμάτι. Καλώς. Παρακάτω.

ΓΚΡΕΝ: Πολίτη Προσπέρ, μην με παίρνετε για κανέναν απατεώνα.

Είμαι ένας έντιμος άνθρωπος. Όταν λέω πως ήμουν πίσω από τα σίδερα, τότε πρόκειται για όλη την αλήθεια. (Ο πανδοχέας τον κοιτάζει με δυσπιστία).

ΓΚΡΕΝ: (τραβάει απ' το ρούχο του ένα χαρτί). Να, πολίτη Προσπέρ. Εδώ μπορείτε να διαπιστώσετε πως απολύθηκα χθες το απόγευμα ώρα τέσσερις.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μετά από διετή κάθειρξη — Διάολε, είναι γνήσιο!

ΓΚΡΕΝ: Είχατε ακόμη αμφιβολίες, πολίτη Προσπέρ;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα τι κάνατε λοιπόν, για να σας κλείσουν μέσα δύο χρόνια;

ΓΚΡΕΝ: Θα με είχαν κρεμάσει. Αλλά για καλή μου τύχη, ήμουν ακόμη σχεδόν παιδί, όταν σκότωσα την καημένη μου τη θεία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα, προς Θεού, πως μπορεί κανείς να σκοτώσει τη θεία του;

ΓΚΡΕΝ: Πολίτη Προσπέρ, δεν θα το έκανα αν η θεία δεν με είχε απατήσει με τον καλύτερό μου φίλο;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Η θεία σας;

ΓΚΡΕΝ: Μάλιστα — ήμασταν πιο συνδεδεμένοι, από ότι συνήθως θείες και ανηψιοί. Ήταν παράξενες, οικογενειακές συνθήκες... ήμουν πικραμένος πάρα πολύ πικραμένος. Μου επιτρέπεται να σας το διηγηθώ;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τέλος πάντων διηγηθήτε το, ίσως μπορέσουμε να συγκεντρωθούμε.

ΓΚΡΕΝ: Η αδελφή μου ήταν ακόμα σχεδόν παιδί, όταν έφυγε από το σπίτι — και τι νομίζετε — με ποιόν;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Δύσκολο να μαντέψω.

ΓΚΡΕΝ: Με το θείο της. Κι αυτός την παράτησε, με ένα παιδί.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ολόκληρο - θέλω να πιστεύω.

ΓΚΡΕΝ: Δεν είναι λεπτό εκ μέρους σας, πολίτη Προσπέρ, να χωρατεύετε για τέτοια πράγματα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Θα σας πω κάτι, ελαφρόπετρα που σκούζει. Οι οικογενειακές σας ιστορίες με κάνουν και πλήττω. Νομίζετε πως είμαι εδώ για να μου διηγείται ο καθένας κουρελιάρης ποιον έχει σκοτώσει; Τι με νοιάζουν αυτά; Υποθέτω, πως κάτι θέλετε από μένα.

ΓΚΡΕΝ: Μάλιστα, πολίτη Προσπέρ, έρχομαι να σας ζητήσω δουλειά.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (ειρωνικά) Ζητώ να προσέξετε πως εδώ δεν υπάρχουν θείες για σκότωμα, εδώ είναι κέντρο διασκέδασης.

ΓΚΡΕΝ: Ω, αυτή η μία φορά μου ήταν αρκετή. Θέλω να γίνω ένας καθωσπρέπει άνθρωπος — μ' έστειλαν σε σας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ποιος, αν επιτρέπετε;

ΓΚΡΕΝ: Ένας αξιαγάπητος νέος, που τον έκλεισαν μαζί μου στο κελί πριν από τρεις μέρες. Τώρα είναι μόνος. Λέγεται Γκαστόν... και τον ξέρετε.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ο Γκαστόν! Τώρα ξέρω γιατί έλειψε τρία βράδια. Ένας απ' τους καλύτερους μου ηθοποιούς για το ρόλο ενός πορτοφολά διηγόταν ιστορίες... - α! Ανατρίχιαζες.

ΓΚΡΕΝ: Μάλιστα. Και τώρα τον βουτήξαν.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Γιατί τον βουτήξαν; Δεν έκλεβε δα σ' αλήθεια.

ΓΚΡΕΝ: Κι όμως. Πρέπει όμως να ήταν η πρώτη φορά, γιατί κινήθηκε με μια φοβερή αδεξιότητα. Σκεφτήτε (εμπιστευτικά) — να βουτάει κανείς απλούστατα το χέρι του στην τσάντα μιας κυρίας μέσα στο Boulevard des Capucines — και να τραβά το πορτοφόλι — ένας γνήσιος ερασιτέχνης. Μου εμπνέετε εμπιστοσύνη, πολίτη Προσπέρ. Θα σας ομολογήσω κάτι λοιπόν. Υπήρξε μια εποχή, που έκανα κι εγώ τέτοια μικροπραγματάκια, αλλά ποτέ χωρίς τον καημένο μου πατέρα. Όταν ήμουν ακόμα παιδί, όταν ζούσαμε ακόμη όλοι μαζί, όταν ζούσε ακόμη η καημένη μου η θεία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα τι κλαψουρίζετε λοιπόν; Το βρίσκω κακόγουστο! Ας μην τη σκοτώνετε!

ΓΚΡΕΝ: Πολύ αργά. Αλλά που ήθελα να καταλήξω - πάρτε με κοντά σας. Θέλω να πάρω τον αντίθετο δρόμο απ' αυτόν που πήρε ο Γκαστόν. Εκείνος έπαιζε τον εγκληματία και τελικά έγινε εγκληματίας - εγώ...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ας το δοκιμάσουμε. Θα κάνετε εντύπωση και μόνο με τη φυσιογνωμία σας. Και στην κατάλληλη στιγμή θα διηγηθείτε απλούστατα την ιστορία με τη θεία. Όπως ήταν. Κάποιος θα

σας ρωτήσει.

ΓΚΡΕΝ: Σας ευχαριστώ, πολίτη Προσπέρ. Κι ότι αφορά την αμοιβή μου...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Σήμερα εμφανίζεστε σαν φιλοξενούμενος δεν μπορώ λοιπόν να σας πληρώσω ακόμη αμοιβή. Θα βρείτε όμως καλά να φάτε και να πιείτε... και δεν θα λυπηθώ βέβαια τα λίγα φράγκα για να βρείτε κατάλυμα τη νύχτα.

ΓΚΡΕΝ: Σας ευχαριστώ. Στους άλλους σας συνεργάτες συστήστε με απλώς σαν ένα ξένο από την επαρχία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Α!, όχι... σ' αυτούς θα πούμε αμέσως πως είστε ένας αληθινός δολοφόνος. Θα το προτιμούσαν.

ΓΚΡΕΝ: Συγχωρήστε, σίγουρα δεν θέλω να πω κάτι εναντίον μου — αλλά αυτό δεν το καταλαβαίνω.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Όταν θάστε περισσότερο καιρό στο θέατρο, τότε θα το καταλάβετε.

(Μπαίνουν ο Σκέβολα και ο Ζυλ)

ΣΚΕΒΟΛΑ: Καλησπέρα, διευθυντή!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Διευθυντή... Πόσες φορές πρέπει ακόμα να σου πω, όλη η ιστορία πάει περίπατο, όταν με φωνάζεις «διευθυντή».

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ό,τι και νάσαι, νομίζω πως δεν θα παίξουμε απόψε.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Γιατί αυτό;

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ο κόσμος δεν θάχει την κατάλληλη διάθεση — Στους δρόμους είναι μία διαβολεμένη φασαρία και ιδιαίτερα στη Βαστίλλη φωνάζουν σαν δαιμονισμένοι.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι μας ενδιαφέρει αυτό; Εδώ και μήνες είναι τα ξεφωνητά και το κοινό μας δεν μας παραμέλησε. Διασκεδάζει όπως και πρώτα.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ναι, έχει την ευθυμία εκείνων, που σε λίγο πρόκειται να κρεμαστούν.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ας το ζήσω μόνον!

ΣΚΕΒΟΛΑ: Προς το παρόν δος μας να πιούμε, για να έρθω στην κατάλληλη διάθεση. Σήμερα δεν έχω καθόλου κέφι.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Αυτό σου συμβαίνει συχνά αγαπητέ μου. Πρέπει να σου πω πως χθες ήμουν πολύ δυσαρεστημένος μαζί σου.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Γιατί, αν επιτρέπεται να ρωτήσω;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Η ιστορία με τη διάρρηξη που παρουσίασες χθες, ήταν απλούστατα σαχλή.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Σαχλή;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μάλιστα. Δεν έπεισε κανέναν. Τα ουρλιαχτά και μόνο δεν φθάνουν.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Δεν ούρλιαζα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα εσύ ουρλιάζεις πάντα. Θα γίνει σ' αλήθεια απαραίτητο να μελετάω μαζί σας τους ρόλους. Δεν μπορεί κανείς νάχει εμπιστοσύνη στις ιδέες σας. Ο Ανρί είναι ο μοναδικός.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ανρί και πάλι Ανρί. Ο Ανρί θέλει μόνο να φαντάξει. Η χθεσινή διάρρηξη ήταν ένα αριστούργημα. Ποτέ στη ζωή του δεν θα παρουσιάσει κάτι τέτοιο ο Ανρί. Αν δεν σου κάνω, αγαπητέ μου, τότε απλώς θα πάνω σ' ένα κανονικό θέατρο! Έτσι κι αλλιώς εδώ δεν είναι παρά ένα μπουλουίκι... Α... (παρρηρεί τον Γκρεν) Ποιος είναι πάλι αυτός;... Δεν είναι ένας από μας; Πήρες κανένα καινούργιο; Τι ρόλο παίζει ο τύπος.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ησύχασε, δεν είναι επαγγελματίας ηθοποιός. Είναι ένας αληθινός δολοφόνος.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Α έτσι... (πηγαίνει προς το μέρος του) Χαίρω πολύ για τη γνωριμία. Σκέβολα είναι τ' όνομά μου.

ΓΚΡΕΝ: Λέγομαι Γκρεν

(όλο αυτό το διάστημα ο Ζυλ πηγαινοέρχεται στην ταβέρνα, που και που σταματάει, σαν κάποιος βασανισμένος)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι σου συμβαίνει Ζυλ;

ΖΥΛ: Αποστηθίζω

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι;

ΖΥΛ: Τύψεις συνειδήσεως. Σήμερα κάνω κάποιον που έχει τύψεις συνειδήσεως. Κύτταξε με. Τι λες για τη ρυτίδα εδώ στο μέτωπο; Δεν μοιάζω, σαν να με κυνηγούν όλες οι μαινάδες της κόλασης. (πηγαينوέρχεται).

ΣΚΕΒΟΛΑ: (ουρλιάζει) Κρασί-φέρτε κρασί!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ηρέμησε, ακόμα δεν έχει έρθει κανείς.

(Έρχονται ο Ανρί και η Λεοκαντί)

ΑΝΡΙ: Καλησπέρα! (Χαιρετά με μια ανάλαφρη κίνηση του χεριού ό-

σους κάθονται πίσω) Καλησπέρα κύριοι!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Καλησπέρα Ανρί! Τι βλέπω! Με τη Λεοκαντί!

ΓΚΡΕΝ: (παρρηρεί προσεκτικά τη Λεοκαντί, στον Σκέβολα) Μα αυτήν την ξέρω... (Μιλάει σιγανά με τους άλλους).

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Ναι αγαπητέ καλέ μου Προσπέρ, εγώ είμαι!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Έναν ολόκληρο χρόνο δεν σε είδα καθόλου. Άσε με να σε καλοσωρίσω. (Θέλει να τη φιλήσει).

ΑΝΡΙ: Κάτω τα χέρια! (Το βλέμμα του αγκαλιάζει συχνά τη Λεοκαντί με περηφάνεια, πάθος, αλλά και κάποια αγωνία).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα Ανρί... Παλιοί συνάδελφοι!... Ο παλιός σου διευθυντής, Λεοκαντί!

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Που είναι αυτά τα χρόνια Προσπέρ!...

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι αναστενάζεις; Αν κάποια πήρε τον δρόμο της αυτή είσ' εσύ! Βέβαια όλα έρχονται πάντα ευκολότερα σε μια όμορφη νέα γυναίκα παρά σε μας

ΑΝΡΙ: (οργισμένος) Σταμάτα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα γιατί μου φωνάζεις συνέχεια έτσι; Γιατί είσαι πάλι μαζί της γι' άλλη μια φορά;

ΑΝΡΙ: Σώπα! Από χθες είναι γυναίκα μου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι... (Στη Λεοκαντί) Μήπως κάνει πλάκα;

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Με παντρεύτηκε σ' αλήθεια. Ναι.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τότε, τα συγχαρητήριά μου. Μπα... Σκέβολα; Ζυλ. Ο Ανρί παντρεύτηκε.

ΣΚΕΒΟΛΑ: (έρχεται προς τα εμπρός) Τα συγχαρητήριά μου (κλείνει το μάτι στη Λεοκαντί).

ΖΥΛ: (τους σφίγγει κι εκείνος τα χέρια)

ΓΚΡΕΝ: (στον πανδοχέα) Α, τι περίεργο αυτή τη γυναίκα την είδα... μερικά λεπτά μετά που μ' άφησαν ελεύθερο.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πως αυτό;

ΓΚΡΕΝ: Ήταν η πρώτη όμορφη γυναίκα που έβλεπα μετά από δύο χρόνια. Ήμουν πολύ συγκινημένος. Αλλά ήταν ένας άλλος κύριος που (συνεχίζει να μιλάει με τον πανδοχέα).

ΑΝΡΙ: (με τόνο συνεπαρμένο αλλά όχι ρητορικό) Λεοκαντί αγαπημένη μου, γυναίκα μου!.. Τώρα είναι όλα περασμένα, ό,τι υπήρξε κάποτε. Μια τέτοια στιγμή σβήνει πολλά. (Ο Σκέβολα και ο Ζυλ έχουν πάει προς τα πίσω, ο πανδοχέας πάλι προς τα εμπρός).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ποια στιγμή;

ΑΝΡΙ: Τώρα είμαστε ενωμένοι με ιερά δεσμά. Αυτά μετρούν περισσότερο απ' όλους τους ανθρώπινους όρκους. Τώρα είναι ο Θεός επάνω μας, όλα όσα συνέβησαν πριν Λεοκαντί μπορούν να ξεχασθούν, μια νέα εποχή αρχίζει Λεοκαντί, όλα θάναι ιερά, τα φιλιά μας, όσο άγρια κι αν είναι, θάναι από δω και μπρος ιερά, Λεοκαντί, αγαπημένη μου, γυναίκα μου! (Την παρατηρεί με φλογερό βλέμμα) Δεν είναι διαφορετικό το βλέμμα της, Προσπέρ, απ' ότι το ήξερες παλιά; Δεν είναι το μέτωπό της αγνό; Ό,τι υπήρξε έχει σβήσει. Δεν είναι αλήθεια, Λεοκαντί;

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Σίγουρα, Ανρί.

ΑΝΡΙ: Κι όλα είναι εντάξει. Αύριο θα αφήσουμε το Παρίσι, η Λεοκαντί παρουσιάζεται σήμερα για τελευταία φορά στην Πορτ Σαιν Μαρτέν, κι εγώ παίζω σήμερα για τελευταία φορά κοντά σου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (αναστατωμένος) Είσαι με τα καλά σου, Ανρί; Θέλεις να μ' αφήσεις; Κι ο διευθυντής της Πορτ Σαιν Μαρτέν σίγουρα δεν θα θελήσει ν' αφήσει τη Λεοκαντί να φύγει. Κάνει μαζί της την τύχη του μαγαζιού του. Οι νεαροί κύριοι το κατακλύζουν, όπως λένε.

ΑΝΡΙ: Σώπα. Η Λεοκαντί θα έλθει μαζί μου. Δεν θα μ' εγκαταλείψει ποτέ. Πες μου, πως δεν θα αφήσης ποτέ Λεοκαντί (βίαια) Πες μου το!

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Δεν θα σ' εγκαταλείψω ποτέ!

ΑΝΡΙ: Αν τόκανες, θα σε... (παύση) βαρέθηκα αυτή τη ζωή. Ησυχία θέλω, ησυχία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα τι θέλεις να κάνεις Ανρί; Είναι γελοίο. Θα σου κάνω μια πρόταση. Πάρε τη Λεοκαντί από την Πορτ Σαιν Μαρτέν αφού το θέλεις. Αλλά ας μένει εδώ μαζί μου. Την προσλαμβάνω. Έτσι αλλιώς μου λείπουν ταλαντούχες γυναίκες.

ΑΝΡΙ: Η απόφαση μου έχει παρθεί Προσπέρ. Εγκαταλείπουμε την πόλη. Πηγαίνουμε έξω, στην εξοχή.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Στην εξοχή; Μα που;

ΑΝΡΙ: Στο γέρο μου πατέρα, που ζει μόνος του στο φτωχό μας χω-

ριό — και που δεν τον έχω δει εδώ, και επτά χρόνια. Σχεδόν δεν ήλπιζε πια να ξαναδει το χαμένο του γιο. Θα με δεχθεί με χαρά.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι θα κάνεις στην εξοχή; Εκεί πεινάει κανείς. Εκεί την έχουν οι άνθρωποι χίλιες φορές πιο άσχημα απ' ό,τι στην πόλη. Τι θέλεις να κάνεις εκεί; Δεν είσαι ο τύπος του ανθρώπου που θα καλλιεργήσει τα χωράφια. Μην σου περνάει από το μυαλό αυτή η ιδέα.

ΑΝΡΙ: Θα φανεί πως και γι' αυτό κάνω.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Σε λίγο δεν θα φυτρώνει ούτε κόκκος σιταριού σ' ολόκληρη τη Γαλλία. Πας στα σίγουρα στη δυστυχία.

ΑΝΡΙ: Στην ευτυχία Προσπέρ. Έτσι δεν είναι Λεοκαντί; Το ονειρευτήκαμε συχνά αυτό. Νοσταλγώ την ηρεμία της απέραντης πεδιάδας. Ναι, Προσπέρ στα όνειρά μου με βλέπω μαζί τη τα βράδια να περπατώ πάνω στα χωράφια, μέσα σε μία ατέλειωτη ησυχία με τον υπέροχο παρήγορο ουρανό πάνω μας. Ναι, αφήνουμε αυτή την απαίσια πόλη, η μεγάλη ειρήνη θα μας πλημμυρίσει. Έτσι δεν είναι Λεοκαντί, τ' ονειρευτήκαμε συχνά.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Ναι, τ' ονειρευτήκαμε συχνά.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Άκουσε, Ανρί, θάπρεπε να το σκεφθείς. Θα σου δώσω ευχαρίστως μεγαλύτερη αμοιβή και η Λεοκαντί θα παίρνει όσο κι εσύ.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Άκου Ανρί;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Στ' αλήθεια δεν ξέρω, ποιος θα μπορούσε να σ' αντικαταστήσει εδώ. Κανείς από τους ανθρώπους μου δεν έχει τόσο ωραίες ιδέες όσο εσύ, κανείς δεν είναι τόσο αγαπητός στο κοινό μου όσο εσύ. Μη φύγεις!

ΑΝΡΙ: Αυτό το πιστεύω βέβαια, πως κανείς δεν θα μ' αντικαταστήσει.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μείνε κοντά μου Ανρί. (Ρίχνει ένα βλέμμα στη Λεοκαντί εκείνη αφήνει να εννοηθεί πως θα τα καταφέρει).

ΑΝΡΙ: Και, σου υπόσχομαι σ' όλους θα φανεί δύσκολος ο αποχαιρετισμός σε εκείνους, όχι σε μένα. Για σήμερα για την τελευταία μου εμφάνιση ετοιμάσα κάτι, που θα τους κάνει όλους ν' ανατριχιάσουν... μια υπόνοια για το τέλος του κόσμου τους θα τους κυριεύσει... γιατί το τέλος του κόσμου τους πλησιάζει. Εγώ όμως θα το ζήσω πια από μακριά... θα μας το διηγηθούν εκεί έξω Λεοκαντί, πολλές μέρες μετά που συνέβηκε... Αλλά θ' ανατριχιάσουν στο λέω. Και συ η ίδια θα πεις; Τόσο καλά δεν έπαιξε ποτέ ο Ανρί.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι θα παίξεις; Τι; Το ξέρεις Λεοκαντί;

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Εγώ δεν ξέρω ποτέ τίποτα.

ΑΝΡΙ: Μα δαισθάνεται κανείς, τι καλλιτέχνης κρύβεται μέσα μου;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα και βέβαια το διασθάνεται, γι' αυτό λέω κιόλας πως μ' ένα τέτοιο ταλέντο δεν θάβεται κανείς στην εξοχή. Τι άδικο απέναντί σου! Απέναντι στην τέχνη.

ΑΝΡΙ: Δεν δίνω δεκάρα για την τέχνη. Θέλω ηρεμία. Εσύ δεν το καταλαβαίνεις Προσπέρ, δεν αγάπησες ποτέ σου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ω!

ΑΝΡΙ: Όπως αγαπώ εγώ. Θέλω νάμαι μόνος μαζί της αυτό είναι... Λεοκαντί, μόνο έτσι μπορούμε να τα ξεχάσουμε όλα. Αλλά τότε θα είμαστε τόσο ευτυχισμένοι, όσο ποτέ δεν υπήρξαν άνθρωποι. Θα κάνουμε παιδιά, θα γίνεις μια καλή μητέρα, Λεοκαντί, και μια καλή γυναίκα. Όλα, όλα θάνατι ξεχασμένα (μεγάλη παύση).

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Η ώρα περνάει, Ανρί πρέπει να πάω στο θέατρο. Έχε για, Προσπέρ, χαιρόμαι που είδα επιτέλους το φημισμένο στέκι, όπου ο Ανρί γνωρίζει τέτοιους θριάμβους.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Γιατί δεν ήρθες ποτέ;

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Ο Ανρί δεν το θέλησε να, ξέρεις, εξ αιτίας των νεαρών κυρίων, που θάπρεπε να καθήσω μαζί τους.

ΑΝΡΙ: (πηγαίνει προς τα πίσω). Δος μου μια γουλιά, Σκέβολα (πίνει).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στη Λεοκαντί, μια και ο Ανρί δεν τον ακούει). Αληθινός τρελός ο Ανρί: ας είχες μόνο καθήσει μαζί τους.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Σου απαγορεύω τέτοιες παρατηρήσεις.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Σε συμβουλεύω να προσέχεις, ανόητο κάθαρμα. Κάποια μέρα θα σε σκοτώσει.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Τι συμβαίνει;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Χθες κιόλας σε είδαν πάλι μ' έναν απ' τους τύπους

σου.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Αυτός δεν ήταν κάποιος «τύπος», ανόητε, αυτός ήταν...

ΑΝΡΙ: (γυρνάει γρήγορα): Τι έχετε; Όχι αστεία, αν ευραρεστείσθε. Τέρμα τα ψιθυριστά. Δεν υπάρχουν πια μυστικά. Είναι η γυναίκα μου.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι της χάρισες για γαμήλιο δώρο;

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Αχ, Θεέ μου, τέτοια πράγματα δεν τα σκέπτεται.

ΑΝΡΙ: Λοιπόν, θα το έχεις σήμερα το βράδυ κιόλας.

ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Μα τι;

ΣΚΕΒΟΛΑ, ΖΥΛ: Τι θα της χάρισεις;

ΑΝΡΙ: (Πολύ σοβαρός) Όταν θα τελειώσεις με το νούμερό σου, μπορεί να έλθεις εδώ και να με δεις να παίζω (Γέλια). Ποτέ δεν πήρε γυναίκα λαμπρότερο γαμήλιο δώρο. Έλα, Λεοκαντί, γεια σου Προσπέρ, σε λίγο θα είμαι πίσω.

(Ο Ανρί και η Λεοκαντί φεύγουν — Ταυτόχρονα μπαίνουν)

Ο Φρανσουά Υποκόμης του Νοζεάν, ο Αλμπίν ιππότης Ντε Λα Τρεμουίγ

ΣΚΕΒΟΛΑ: Τι θλιβερός κομποαστής.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Καλησπέρα, γουρούνια. (Ο Αλμπίν τινάζεται ξαφνιασμένος).

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (χωρίς να δώσει σημασία) Αυτή δεν ήταν η μικρή Λεοκαντί από την Πόρτ Σαιν Μαρτέν που έφυγε τώρα με τον Ανρί;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Και βέβαια αυτή ήταν. Δηλαδή; Στο τέλος-τέλος θα μπορούσε ακόμα και σε σένα να θυμίσει πως είσαι κάτι σαν άνδρας αν έβαζε τα δυνατά της.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (γελώντας) Δεν θάταν απίθανο. Ήρθαμε σήμερα λίγο νωρίς ή μου φαίνεται;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μπορείς να περάσεις στο μεταξύ τον καιρό σου με το αγόρι σου. (Ο Αλμπίν είναι έτοιμος να ξεσπάσει).

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ηρέμησε λοιπόν. Σου είπα πως έχουμε εδώ τα πράγματα. Φέρε μας κρασί.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ναι, αυτό θα κάνω. Θάρθει κι ο καιρός που θάσαστε με το παραπάνω ευχαριστημένοι με νερό απ' τον Σηκουάνα.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Σίγουρα, σίγουρα αλλά για σήμερα θάει προτιμούσα κρασί, και μάλιστα το καλύτερο. (Ο πανδοχέας πάει προς τον πάγκο του σερβιρίσματος).

ΑΛΜΠΙΝ: Τι απαίσιος τύπος.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Να σκέφτεσαι πως είναι όλα γι αστεία. Κι εδώ που τα λέμε, υπάρχουν μέρη που μπορεί να ακούσεις στα σοβαρά πολύ παρόμοια πράγματα.

ΑΛΜΠΙΝ: Μα δεν είναι απαγορευμένο;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (γελάει) Καταλαβαίνει κανείς, πως έρχεσαι από την επαρχία.

ΑΛΜΠΙΝ: Α! και σε μας συμβαίνουν χαριτωμένα πράγματα τον τελευταίο καιρό. Οι χωρικοί γίνονται αγενείς μ' έναν τρόπο δεν ξέρει κανείς πια, τι να κάνει.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Τι θέλεις, οι φτωχοί διάβολοι πεινάνε! Αυτό είναι το μυστικό.

ΑΛΜΠΙΝ: Και τι φταίω εγώ γι' αυτό; Τι φταίει ο παππούς μου γι' αυτό;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Πως σου ήλθε τώρα ο παππούς σου;

ΑΛΜΠΙΝ: Να, τον σκέφτηκα, γιατί έκαναν στο χωριό μας μια συγκέντρωση — δημόσια — και ονόμασαν εκεί τον παππού μου, τον κόμη του Τρεμουίγ, απλούστατα έναν σταροτοκογλύφο.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αυτό είναι όλο...;

ΑΛΜΠΙΝ: Μα, σε παρακαλώ!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Θα πάμε αύριο στο Παλαί Ρουαγιάλ, εκεί θ' ακούσεις τι συκοφαντικούς λόγους βγάζουν αυτοί οι τύποι. Αλλά τους αφήνουμε να μιλάνε. Είναι το καλύτερο που μπορεί να κάνει κανείς. Είναι καλοί άνθρωποι στο βάθος, πρέπει να τους αφήσει κανείς μ' αυτόν τον τρόπο να ξεσπάσουν.

ΑΛΜΠΙΝ: (δείχνοντας τον Σκέβολα και τους άλλους). Τι είν' αυτά τα ύποπτα υποκείμενα; Κύττα πως μας κυτούν (Πιάνει το ξιφος του).

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (του σπρώχνει το χέρι) Μη γίνεσαι γελοίος! (Στους τρεις) Δεν χρειάζεται ν' αρχίσετε ακόμη, περιμένετε, ώσπου να έλθει περισσότερο κοινό. (Στον Αλμπίν) Είναι οι πιο καθωσπρέπει άνθρωποι του κόσμου, είναι ηθικοί. Σου εγγυώμαι, ότι έχεις καθίσει με χειρότερους απατεώνες στο ίδιο τραπέζι.

ΑΛΜΠΙΝ: Ήταν όμως πιο καλά ντυμένοι.

(Ο πανδοχέας φέρνει κρασί)
(Έρχονται η Μισέτ και η Φλιπότ)

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Γεια σας κορίτσια, ελάτε καθήστε εδώ κοντά μας.

ΜΙΣΕΤ: Εδώ είμαστε κιόλας. Έλα λοιπόν, Φλιπότ. Είναι ακόμη λιγάκι ντροπαλή.

ΦΛΙΠΟΤ: Καλησπέρα, νεαρέ κύριε.

ΑΛΜΠΙΝ: Καλησπέρα κυρίες μου.

ΜΙΣΕΤ: Ο νεαρός είναι χαριτωμένος (κάθεται στα γόνατα του Αλμπίν).

ΑΛΜΠΙΝ: Εξήγησέ μου λοιπόν Φρανσουά σε παρακαλώ, πρόκειται για κυρίες καθωσπρέπει;

ΜΙΣΕΤ: Τι λέει;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Όχι, δεν είναι έτσι, οι κυρίες που έρχονται εδώ. Θεέ μου, τι κουτός που είσαι Αλμπίν!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι επιθυμούν οι δούκισσες;

ΜΙΣΕΤ: Φέρε μου ένα αρκετά γλυκό κρασί.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (δείχνοντας τη Φλιπότ) Μια φίλη;

ΜΙΣΕΤ: Μένουμε μαζί. Ναι, έχουμε μαζί ένα και μοναδικό κρεββάτι.

ΦΛΙΠΟΤ: (κοκκινίζοντας) θα σου είναι πολύ δυσάρεστο, όταν θα την επισκεφθείς; (Κάθεται στα γόνατα του Φρανσουά)

ΑΛΜΠΙΝ: Καθόλου ντροπαλή δεν είναι αυτή.

ΣΚΕΒΟΛΑ: (σηκώνεται, σκυθρωπός, προς το τραπέζι των νέων ανδρών) Σε βρήκα επιτέλους! (Στον Αλμπίν) κι εσύ, τιποτένιε διαφθορέα, θα δεις, θα... Είναι δική μου!

(Ο πανδοχέας παρακολουθεί)

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (στον Αλμπίν) Αστείο, χωρατό...

ΑΛΜΠΙΝ: Είναι δική του;

ΜΙΣΕΤ: Άσε με λοιπόν να καθίσω όπου μου γουστάρει.

(Ο Σκέβολα στέκεται με σφιγμένες τις γροθιές)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (Πίσω του) Λοιπόν, λοιπόν.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Χα! Χα!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (τον πιάνει από τον γαϊκά) Χα!Χα! (τον παίρνει παράμερα) Άλλιώς δεν σου κατεβαίνει τίποτα! Ούτε ταλέντο της πεντάρας δεν έχεις. Ουρλιαχτό. Αυτό είναι ότι μπορείς, όλο κι όλο.

ΜΙΣΕΤ: (Στον Φρανσουά) Τάχε καταφέρει καλύτερα την άλλη φορά.

ΣΚΕΒΟΛΑ: (στον πανδοχέα) Δεν είμαι ακόμα στην κατάλληλη διάθεση. Θα το κάνω αργότερα πάλι, όταν θάναι περισσότεροι άνθρωποι. Θα δεις προσπερ, εγώ χρειάζομαι κοινό.

Ο Δούκας του Καντινιάν (μπαίνει)

ΔΟΥΚΑΣ: Πολλή αναστάτωση κιόλας.

(η Μισέτ κι η Φλιπότ τρέχουν κοντά του)

ΜΙΣΕΤ: Γλυκέ μου Δούκα!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Καλησπέρα Εμίλ! (κάνει τις συστάσεις) Ο νεαρός μου φίλος Αλμπίν, Ιππότης του Τρεμουίγ - Ο δούκας του Καντινιάν.

ΔΟΥΚΑΣ: Χαίρομαι πολύ που σας γνωρίζω (στα κορίτσια που έχουν κρεμαστεί πάνω του). Αφήστε με κορίτσια. (Στον Αλμπίν) Ήρθατε κι εσείς να δείτε αυτό το περίεργο πανδοχείο;

ΑΛΜΠΙΝ: Με αναστατώνει σε μεγάλο βαθμό!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Είναι μόνο λίγες μέρες που έχει έλθει ο ιππότης στο Παρίσι.

ΔΟΥΚΑΣ: (γελώντας) Διαλέξατε πράγματι την κατάλληλη εποχή.

ΑΛΜΠΙΝ: Πως αυτό;

ΜΙΣΕΤ: Τι άρωμα που φορά πάλι! Δεν υπάρχει κανένας άνδρας στο Παρίσι που να μυρίζει τόσο ευχάριστα. (Στον Αλμπίν) Έτσι δεν το καταλαβαίνει κανείς.

ΔΟΥΚΑΣ: Μιλάει μόνο για τους επακόσμιους ή οκτακόσιους που ξέρει τόσο καλά όσο εμένα.

ΦΛΙΠΟΤ: Μου επιτρέπεις να παίξω με το ξίφος σου; (Του τραβάει το ξίφος από τη θήκη και το κάνει να στράψει κουνώντας το εδώ και εκεί).

ΓΚΡΕΝ: (στον πανδοχέα) Μ' αυτόν! Μ' αυτόν την είδα! (ο πανδοχέας ακούει προσεκτικά τη διήγηση του Γκρεν και μοιάζει ξαφνιασμένος).

ΔΟΥΚΑΣ: Ο Ανρί δεν έχει έρθει ακόμη; (Στον Αλμπίν) Όταν θα τον δείτε, δεν θα το μετανιώσετε που ήρθατε εδώ.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στον Δούκα) Όστε είσαι πάλι εδώ; Αυτό με κάνει και χαίρομαι. Μια και δεν θάχουμε για πολύ ακόμα την ευχαρίστηση.

ΔΟΥΚΑΣ: Γιατί; Αισθάνομαι πολύ άνετα εδώ.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Το πιστεύω. Αλλά αφού εσύ θα είσαι σίγουρα ένας από τους πρώτους.

ΑΛΜΠΙΝ: Τι σημαίνει αυτό;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Καταλαβαίνεις, νομίζω — Οι ευνοημένοι από την τύχη είναι πάντα πρώτοι στη σειρά! (πηγαίνει προς τα πίσω).

ΔΟΥΚΑΣ: (ύστερα από σκέψη) Αν ήμουν βασιλιάς, θα τον έκανα γελωτοποιό μου, δηλαδή, θα είχα πολλούς γελωτοποιούς, αλλά αυτός θα ήταν ένας απ' αυτούς.

ΑΛΜΠΙΝ: Πως το εννοούσε, το ότι είσατε υπερβολικά τυχερός

ΔΟΥΚΑΣ: Εννοεί, ιππότη...

ΑΛΜΠΙΝ: Σας παρακαλώ μην με λέτε ιππότη. Όλοι με φωνάζουν Αλμπίν, απλά Αλμπίν, είναι πού δείχνω τόσο μικρός.

ΔΟΥΚΑΣ: (χαμογελώντας) Ωραία... αλλά τότε πρέπει να με λέτε Εμίλ, έτσι;

ΑΛΜΠΙΝ: Αν επιτρέπετε, ευχαρίστως, Εμίλ.

ΔΟΥΚΑΣ: Γίνονται ανησυχητικά πνευματώδεις αυτοί οι άνθρωποι.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Γιατί ανησυχητικά; Εμένα με καθησυχάζει αυτό ιδιαίτερα. Όσο αυτός ο συρφετός έχει διάθεση γι' αστεία δεν θα συμβεί τίποτε το σοβαρό.

ΔΟΥΚΑΣ: Είναι μόνο πολύ περίεργα αστεία. Άκουσα σήμερα για μια υπόθεση που με βάζει σε σκέψεις.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Διηγηθείτε τη μας.

ΦΛΙΠΟΤ, ΜΙΣΕΤ: Ναι, διηγήσου, γλυκέ Δούκα!

ΔΟΥΚΑΣ: Ξέρετε το Λελάνζ;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μα βέβαια - το χωριό... ο μαρκήσιος του Μονφερά έχει εκεί μια από τις ωραιότερες κυνηγετικές του περιοχές.

ΔΟΥΚΑΣ: Πολύ σωστά. Ο αδελφός μου είναι τώρα μαζί του στον πύργο, και μου γράφει για την υπόθεση που θέλω να σας διηγηθώ. Στο Λελάνζ έχουν έναν δήμαρχο που δεν είναι καθόλου δημοφιλής.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αν μπορείτε να μου ονομάσετε κάποιον που είναι δημοφιλής.

ΔΟΥΚΑΣ: Ακούστε λοιπόν. Οι γυναίκες του χωριού τράβηξαν για το σπίτι του δημάρχου μ' ένα φέρετρο.

ΦΛΙΠΟΤ: Πως; Το κουβαλούσαν; Ένα φέρετρο; Για τίποτα στον κόσμο δεν θάθελα να κουβαλώ ένα φέρετρο.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μα σώπα πια - κανείς δεν σου ζητά να κουβαλήσεις ένα φέρετρο (Στον Δούκα) Λοιπόν;

ΔΟΥΚΑΣ: Κα μερικές από τις γυναίκες μπήκαν μετά στο σπίτι του δημάρχου και του ανακοίνωσαν, πως πρέπει να πεθάνει αλλά θα του έκαναν την τιμή να τον θάψουν.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Λοιπόν, τον σκότωσαν;

ΔΟΥΚΑΣ: Όχι τουλάχιστον δεν μου γράφει τίποτα ο αδελφός μου πάνω σ' αυτό.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Να λοιπόν! Φωνακλάδες, κουτσομπόληδες, παλιάτσοι να τι είναι. Σήμερα κραυγάζουν γι' αλλαγή έξω απ' τη Βασιλλική κάτι που έχουν ξανακάνει τόσες φορές.

ΔΟΥΚΑΣ: Αν ήμουν εγώ ο βασιλιάς, θα είχα από καιρό δώσει ένα τέλος.

ΑΛΜΠΙΝ: Είναι αλήθεια ότι ο βασιλιάς είναι τόσο καλωσυνάτος;

ΔΟΥΚΑΣ: Ακόμα δεν σας παρουσίασαν στη μεγαλειότητά του;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μα ο ιππότης έρχεται για πρώτη φορά στο Παρίσι.

ΔΟΥΚΑΣ: Ναι, είστε απίστευτα νέος. Πόσων χρονών αν επιτρέπεται;

ΑΛΜΠΙΝ: Δείχνω μόνο τόσο μικρός, είμαι κιόλας δεκαεπτά.

ΔΟΥΚΑΣ: Δεκαεπτά - πόσα πράγματα έχετε ακόμη μπροστά σας. Εγώ είμαι κιόλας, εικοσιτέσσερα... αρχίζω να μετανιώνω για όσα παρέλειψα στα νιάτα μου.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (γελά) Καλό κι αυτό. Εσείς, Δούκα... μα για σας θεωρείται χαμένη όποια μέρα δεν κατακτήσατε μια γυναίκα ή δεν μαχαιρώσατε κάποιον άνδρα.

ΔΟΥΚΑΣ: Η ατυχία είναι μόνο, ότι δεν κατακτά κανείς σχεδόν ποτέ τη σωστή κι ότι μαχαιρώνει πάντα το λάθος πρόσωπο. Κι έτσι χάνει κανείς παρ' όλα αυτά τα νιάτα του. Είναι ακριβώς όπως το λέει ο Ρολλάν.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Τι λέει ο Ρολλάν;

ΔΟΥΚΑΣ: Σκεφτόμουν το καινούργιο του έργο, αυτό που παίζουν στην Κομεντί. Εκεί υπάρχει μια χαριτωμένη παρομοίωση. Δεν τη θυμάσθε;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Δεν έχω καθόλου καλό μνημονικό για στίχους.

ΔΟΥΚΑΣ: Ούτε εγώ δυστυχώς... θυμάμαι μόνο το νόημα... Λέει, πως η νιότη που δεν τη χαίρεται κανείς είναι όπως μια ανάλαφρη μπάλα παιχνιδιού, που την αφήνει κανείς να κείτεται στην άμμο, αντί να την πετάξει ψηλά στον αέρα.

ΑΛΜΠΙΝ: (με σοβαρό ύφος) Αυτό το βρίσκω πολύ σωστό.

ΔΟΥΚΑΣ: Έτσι δεν είναι; Η μπάλα χάνει σιγά-σιγά την αλαφράδα της, βαραίνει. Είναι ακόμη καλύτερα, να πέσει σ' έναν θάμνο, όπου δεν την ξαναβρίσκει κανείς.

ΑΛΜΠΙΝ: Πως το εννοείς αυτό, Εμίλ;

ΔΟΥΚΑΣ: Τότε αισθάνεται κανείς περισσότερα. Αν ήξερα τους στίχους θα το καταλαβαίνατε βέβαια αμέσως.

ΑΛΜΠΙΝ: Έχω την εντύπωση, Εμίλ, πως θα μπορούσατε να κάνετε και στίχους, αν το θέλατε.

ΔΟΥΚΑΣ: Γιατί;

ΑΛΜΠΙΝ: Από τότε που μπήκατε μου φαίνεται σαν να φουντώνει η φλόγα της ζωής

ΔΟΥΚΑΣ: (χαμογελώντας) Ναι; Φουντώνει;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Δεν θέλετε να καθήσετε μαζί μας τελικά; (στο μεταξύ έρχονται δύο ευγενείς και κάθονται σ' ένα τραπέζι πιο πέρα, ο πανδοχέας μοιάζει να τους φέρεται απότομα).

ΔΟΥΚΑΣ: Δεν μπορώ να μείνω εδώ. Αλλά θα περάσω σίγουρα πάλι από δω.

ΜΙΣΕΤ: Μείνε μαζί μου!

ΦΛΙΠΟΤ: Πάρε με μαζί σου!

(Θέλουν να τον κρατήσουν)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (πλησιάζει) Αφήστε τον! Απέχετε πολύ από το να του είστε αρκετά «χαμηλές». Πρέπει να πάει σε μια πόρνη του δρόμου, εκεί αισθάνεται καλύτερα από παντού.

ΔΟΥΚΑΣ: Θα γυρίσω σίγουρα και μόνο για να μη χάσω τον Ανρί.
ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Σκεφθείτε, όπως ερχόμασταν μόλις έφευγε ο Ανρί με τη Λεοκαντί.

ΔΟΥΚΑΣ: Όστε έτσι. Την παντρεύτηκε. Το μάθατε;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αλήθεια; Τι θα πουν οι άλλοι γι' αυτό;

ΑΛΜΠΙΝ: Ποιοι άλλοι;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Είναι ξέρες γενικά δημοφιλές

ΔΟΥΚΑΣ: Και θέλει να φύγει μαζί της... τι να πω... μου το διηγήθηκαν.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Όστε έτσι; Σου το διηγήθηκαν; (κυττάζει τον Δούκα).

ΔΟΥΚΑΣ: (Κυττάζει τον πανδοχέα) Είναι πολύ κουτό. Η Λεοκαντί είναι πλασμένη για να είναι η καλύτερη, η πιο υπέροχη πόρνη του κόσμου.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Και ποιος δεν το ξέρει;

ΔΟΥΚΑΣ: Υπάρχει κάτι πιο ανόητο, από το να απομακρύνεις κάποιον από τον αληθινό του προσορισμό; (Επειδή ο Φρανσουά γελάει) Δεν το λέω γι' αστείο. Ακόμη και για πόρνη πρέπει νάχει γεννηθεί κανείς όπως και για κατακτητής ή για ποιητής.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Είστε παράδοξος.

ΔΟΥΚΑΣ: Λυπάμαι για κείνην — και για τον Ανρί. Θάπρεπε να μείνει εδώ — όχι εδώ — θέλω να τον φέρω στην Κομεντί — παρ' όλο που και εκεί — μου φαίνεται πάντα, πως κανείς δεν τον καταλαβαίνει τόσο όσο εγώ. Αυτό μπορεί νάναι βέβαια και πλάνη γιατί αυτή την εντύπωση την έχω με τους περισσότερους καλλιτέχνες. Αλλά πρέπει να πω, πως αν δεν ήμουν ο Δούκας του Καντινιάν, θάθελα να 'μουν ένας τέτοιος θεατρίνος ένας τέτοιος...

ΑΛΜΠΙΝ: Όπως ο Μέγας Αλέξανδρος...

ΔΟΥΚΑΣ: (χαμογελώντας) Ναι — όπως ο Μέγας Αλέξανδρος. (Στη Φλιπότ) Δώσε μου το σπαθί μου. (Το βάζει στη θήκη. Αργά) Μα είναι ο ωραιότερος τρόπος να κοροϊδεύει κανείς τον κόσμο. Κάποιος, που μπορεί να παριστάνει ό,τι θέλει αξίζει περισσότερο απ' ό,τι, όλοι εμείς. (Ο Αλμπίν τον παρατηρεί παραξενεμένος).

ΔΟΥΚΑΣ: Μην σκέπτεστε πάνω σ' αυτά που είπα. Όλα είναι μόνο την ίδια στιγμή αληθινά Γεια σας!

ΜΙΣΕΤ: Δος μου ένα φιλί, προτού φύγεις.

ΦΙΛΟΤ: Και μένα!

(Κρέμονται πάνω του, ο Δούκας φιλά και τις δύο ταυτόχρονα και φεύγει - Στο μεταξύ)

ΑΛΜΠΙΝ: Ένας υπέροχος άνθρωπος!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αυτό είναι βέβαια αλήθεια... αλλά το ότι υπάρχουν τέ-

τοιοι άνθρωποι, είναι σχεδόν ένας λόγος για να μην παντρευτεί κανείς.

ΑΛΜΠΙΝ: Εξήγησέ μου λοιπόν, τι είδους γυναίκες είναι αυτές.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ηθοποιοί. Ανήκουν κι αυτές στον θίασο του Προσπέρ που τώρα είναι ο κάπελας του πανδοχείου. Βέβαια δεν έκαναν πριν κάτι πιο διαφορετικό απ' αυτό που κάνουν τώρα.

(Ο Γκυγιώμ μπαίνει με ορμή, σαν ξέπνοος)

ΓΚΥΓΙΩΜ: (προς το τραπέζι, όπου κάθονται οι ηθοποιοί, με το χέρι στην καρδιά, κομπάζοντας κι ενώ στηρίζεται κάπου) Σώθηκα, να σώθηκα!

ΣΚΕΒΟΛΑ: Τι συμβαίνει, τι έχεις;

ΑΛΜΠΙΝ: Τι έπαθε ο άνθρωπος;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αυτό τώρα είναι θέατρο. Πρόσεχε!

ΑΛΜΠΙΝ: Α!

ΜΙΣΕΤ, ΦΛΙΠΟΤ: (γρήγορα στον Γκυγιώμ) Τι συμβαίνει; Τι έχεις;

ΣΚΕΒΟΛΑ: Κάθησε, πάρε μια γουλιά!

ΓΚΥΓΙΩΜ: Κι άλλο! Κι άλλο!... Προσπέρ! Κι άλλο κρασί! Έτρεξα! Η γλώσσα μου κολλάει. Μ' είχαν πάρει α...ό πίσω.

ΖΥΛ: (τινάζεται) Α, πρόσεξε, έτσι και αλλιώς μας έχουν πάρει από πίσω.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Μα διηγήσου, επιτέλους, τι συνέβη λοιπόν;... (Στους ηθοποιούς) Συγκίνηση! Πιο πολύ συγκίνηση.

ΓΚΥΓΙΩΜ: Γυναίκες... φέρτε γυναίκες! Α! - (αγκαλιάζει τη Φλιπότ)

Πως σε κάνει αυτό να ξαναγεννιέσαι! (Στον Αλμπίν που είναι πολύ ξαφνιασμένος αναστατωμένος) Ο διάολος να με πάρει, αγόρι μου, αν πίστευα, πως θα σε ξανάβλεπα ζωντανό... (Σαν να αφουγκράζεται). Έρχονται, έρχονται! (Προς την πόρτα) Όχι δεν είναι τίποτα - Αυτοί...

ΑΛΜΠΙΝ: Τι παράξενο!... Είναι πράγματι ένας θόρυβος, σαν να περνούν άνθρωποι απ' έξω πολύ γρήγορα κι αυτό από δω;

ΣΚΕΒΟΛΑ: (στον Ζυλ) Πάντα έχει τη σωστή έμφαση. Είναι πολύ κουτό!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πες μας επιτέλους, γιατί σ' έχουν πάρει πάλι από πίσω.

ΓΚΥΓΙΩΜ: Τίποτα το ιδιαίτερο. Αλλά αν μ' έπιαναν, θα μου κόστιζε το κεφάλι — έβαλα φωτιά σ' ένα σπίτι.

(Όσο διαρκεί αυτή η σκηνή έρχονται πάλι νέοι ευγενείς και παίρνουν θέση στα τραπέζια)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (Σιγανά) Παρακάτω, παρακάτω!

ΓΚΥΓΙΩΜ: (στον ίδιο τόνο το ίδιο σιγανά). Τι παρακάτω; Δεν φτάνει, που έβαλα φωτιά σ' ένα σπίτι;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Πες μου όμως, αγαπητέ μου, για ποιο λόγο έβαλες φωτιά στο σπίτι.

ΓΚΥΓΙΩΜ: Γιατί εκεί μένει ο πρόεδρος του ανώτατου δικαστηρίου. Μ' αυτόν θέλαμε ν' αρχίσουμε. Θέλουμα να κόψουμε την όρεξη των παριζιάνων ιδιοκτητών να παίρνουν στα σπίτια τους ανθρώπους, που κλείνουν εμάς τους φτωχούς διαβόλους στη φυλακή.

ΓΚΡΕΝ: Αυτό είναι καλό! Αυτό είναι καλό!

ΓΚΥΓΙΩΜ: (παρατηρεί τον Γκρεν και ξαφνιάζεται, μετά συνεχίζει να μιλάει). Πρέπει να πάρουμε τα σπίτια με τη σειρά. Ακόμη τρεις τύποι όπως εγώ, και σε λίγο δεν θα υπάρχουν πια δικαστές στο Παρίσι!

ΓΚΡΕΝ: Θάνατος στους δικαστές!

ΖΥΛ: Ναι,... αλλά υπάρχει ίσως κάποιος, που δεν μπορούμε να τον εξαφανίσουμε.

ΓΚΥΓΙΩΜ: Θάθελα να τον γνωρίσω αυτόν.

ΖΥΛ: Τον δικαστή μέσα μας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (σιγανά) Αυτό είναι κακόγουστο. Άστο. Σκέβoλα. Βάλε τις φωνές! Τώρα είναι η στιγμή.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Φέρε κρασί, Προσπέρ, να πιούμε στον θάνατο όλων των δικαστών της Γαλλίας!

(Ενώ λέγονταν οι τελευταίες φράσεις μπήκαν)

Ο Μαρκήσιος του Λανσάκ με τη γυναίκα του Σεβερίν, ο Ρολλάν, ο ποιητής

ΣΚΕΒΟΛΑ: Θάνατος σ' όσους, έχουν σήμερα τη δύναμη στα χέρια τους! Θάνατος!

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Είδατε, Σεβερίν, έτσι μας υποδέχονται.

ΡΟΛΛΑΝ: Μαρκήσια, σας είχα προειδοποιήσει.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Γιατί;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (Σηκώνεται) Τι βλέπω! Η Μαρκησία! Επιτρέψτε μου να σας φιλήσω το χέρι. Καλησπέρα, μαρκήσιε. Γειά σου, Ρολλάν! Μαρκησία, έχετε το θάρρος νάρθετε σ' αυτό το μέρος!

ΣΕΒΕΡΙΝ: Μου έχουν διηγηθεί τόσα πολλά γι' αυτό. Κι εξάλλου σήμερα είμαστε ήδη μέσα σε περιπέτειες, έτσι δεν είναι Ρολλάν;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Ναι, σκεφθείτε, Υποκόμη — τι νομίζετε, από που ερχόμαστε; — Από τη Βαστίλλη.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Κάνουν εκεί ακόμη τόση φασαρία;

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ναι, βέβαια! φαίνεται σαν να θέλουν να εξορμήσουν και να την καταλάβουν.

ΡΟΛΛΑΝ: (απαγγέλει) Όπως ένας χείμαρρος, που αφρίζει στην όχθη, και βαθεία εξοργισμένος, που του αντιστέκεται το ίδιο του το παιδί, η γη...

ΣΕΒΕΡΙΝ: Όχι Ρολλάν! Είπαμε να σταματήσουν το αμάξι μας εκεί κοντά. Είναι εκεί κοντά. Είναι ένα υπέροχο θέαμα. Τα πλήθη έχουν πάντα κάτι το μεγαλόπρεπο.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ναι, ναι, αν δεν μύριζαν μόνο τόσο άσχημα.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Και τώρα δεν με άφηνε η γυναίκα μου σε ησυχία... έπρεπε να τη φέρω εδώ.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Λοιπόν τι είναι εδώ το τόσο εξαιρετικό;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στον Λανσάκ) Είσαι και συ εδώ, σταφιδισμένη απαιτώντας; Έφερε και τη γυναίκα σου μαζί, γιατί δεν σου είναι και πολύ σίγουρη στο σπίτι;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: (γελώντας βεβιασμένα) Είναι πολύ πρωτότυπος!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πρόσεχε μόνο, να μη σου την ψαρέψουν τελικά εδώ.

Τέτοιες αριστοκρατικές κυρίες τις πιάνει που και που μια καταραμένη όρεξη, να δοκιμάσουν μ' έναν αληθινό αλήτη...

ΡΟΛΛΑΝ: Υποφέρω αφάνταστα, Σεβερίν.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Παιδί μου, σας είχα προειδοποιήσει — είναι ακόμη καιρός να φύγουμε.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Μα τι θέλετε; Το βρίσκω χαριτωμένο. Ας καθήσουμε επιτέλους!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Επιτρέψτε μου, μαρκήσιε, να σας συστήσω τον ιππότη ντε λα Τρεμουίγ. Είναι κι αυτός πρώτη φορά εδώ. Ο μαρκήσιος του Λανσάκ, ο Ρολλάν, ο φημισμένος μας ποιητής.

ΑΛΜΠΙΝ: Χάρηκα πολύ (κοπλιμέντα. Κάθονται). (Στον Φρανσουά) Είναι μια απ' αυτές που παίζουν ή — δεν ξέρω τι γίνεται.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μην είσαι τόσο βραδύνους! Αυτή είναι η αληθινή γυναίκα του Μαρκήσιου του Λανσάκ μια πολύ καθωσπρέπει κυρία.

ΡΟΛΛΑΝ: (Στη Σεβερίν). Πες μου, πως μ' αγαπάς.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ναι, ναι, μα μη ρωτάτε κάθε στιγμή.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Χάσαμε κιόλας καμιά σκηνή;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Όχι πολλά πράγματα. Αυτός εκεί παίζει έναν εμπρηστή, όπως φαίνεται.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ιππότη, είστε φαντάζομαι ο εξάδελφος της μικρής Λύντια ντε λα Τρεμουίγ, που παντρεύτηκε σήμερα.

ΑΛΜΠΙΝ: Μάλιστα μαρκήσιε, αυτός ήταν ένας από τους λόγους που ήρθα στο Παρίσι.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Θυμάμαι να σας είδα στην εκκλησία.

ΑΛΜΠΙΝ: (αμήχανος) Είμαι ιδιαίτερα κολακευμένος, μαρκήσιε.

ΣΕΒΕΡΙΝ: (στον Ρολλάν) Τι αγαπητός μικρός νεαρός.

ΡΟΛΛΑΝ: Α, Σεβερίν, δεν γνωρίσατε ποτέ ως τώρα έναν άνδρα που να μην σας άρεσε.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ω κι όμως! Κι αυτόν τον παντρεύτηκα αμέσως.

ΡΟΛΛΑΝ: Ω Σεβερίν, φοβάμαι πάντα, υπάρχουν και στιγμές, κι ο ίδιος σας ο άνδρας είναι επικίνδυνος για σας.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (φέρνει κρασί) Εδώ, πάρτε! Θάθελα νάταν δηλητήριο αλλά προς το παρόν δεν επιτρέπεται να το σερβίρω σε σας απαιτώντας.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Θα γίνει Προσπέρ.

ΣΕΒΕΡΙΝ: (στον Ρολλάν) Τι συμβαίνει μ' αυτά τα δύο όμορφα κορίτσια; Γιατί δεν έρχονται πιο κοντά; Εφόσον είμαι εδώ, θέλω να συμμετέχω σε όλα. Γενικά βρίσκω πεζά όλα εδώ είναι πολύ καθωσπρέπει.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Έχετε υπομονή Σεβερίν.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Βρίσκω πως στον δρόμο συζητάει κανείς τον τελευταίο καιρό καλύτερα από παντού. Ξέρετε τι μας συνέβη χτες καθώς πεγαίναμε βόλτα στην Προμενάντ του Longchamps;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Αχ, παρακαλώ αγαπητή μου Σεβερίν, προς τι;

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ένας τύπος πήδηξε πάνω στο σκαλοπάτι της άμαξάς μας και φώναξε: Την άλλη χρονιά θα στέκεστε εσείς πίσω από τον αμαξά σας και θα καθόμαστε εμείς μέσα στην άμαξα.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Α, αυτό είναι κάπως πολύ.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Αχ Θεέ μου, πιστεύω πως δεν θάπρεπε να μιλάει κανείς καθόλου γι' αυτά τα πράγματα. Το Παρίσι έχει τώρα λίγο πυρετό, θα περάσει πάλι.

ΓΚΥΓΙΩΜ: (Ξαφνικά) Βλέπω φλόγες, φλόγες, παντού, όπου κυττάω, κόκκινες, ψηλές φλόγες.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (προς το μέρος του) Παίζει έναν τρελλό, όχι έναν εγκληματία.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Βλέπει φλόγες.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Το ωραίο δεν άρχισε ακόμα

ΑΛΜΠΙΝ: (στον Ρολλάν). Δεν μπορώ να σας πω πόσο αναστατωμένος είμαι μ' όλα αυτά!

ΜΙΣΕΤ: (έρχεται στον μαρκήσιο) Δεν σε χαιρέτησα ακόμη, γλυκό μου γέρικο γουρουνάκι.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: (αμήχανος) Αστειεύεται, αγαπητή Σεβερίν.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Δεν μπορώ να το πω αυτό. Πες μου, μικρή, πόσες περιπέτειες είχες ως τώρα;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: (στον Φρανσουά) Είναι αξιοθαύμαστο το πως προσαρμόζεται η μαρκήσιε, η γυναίκα μου, αμέσως σε κάθε κατάσταση.

ΡΟΛΛΑΝ: Ναι, είναι αξιοθαύματο.

ΜΙΣΕΤ: Εσύ μέτρησες τις δικές σου;

ΣΕΒΕΡΙΝ: Όταν ήμουν νέα όπως εσύ... σίγουρα.

ΑΛΜΠΙΝ: (στον Ρολλάν) Πείτε μου κύριε Ρολλάν, προσποιείται η μαρκήσιε ή είναι πράγματι έτσι — δεν ξέρω καθόλου τι γίνεται.

ΡΟΛΛΑΝ: Είναι... προσποιείται... γνωρίζετε τη διαφορά τόσο καλά ιππότη;

ΑΛΜΠΙΝ: Τουλάχιστον.

ΡΟΛΛΑΝ: Εγώ όχι. Κι αυτό που μου φαίνεται εδώ τόσο παράξενο είναι ότι όλες οι φαινομενικές διαφορές έχουν, ας πούμε, καταργηθεί. Η πραγματικότητα γίνεται θέατρο και το θέατρο πραγματικότητα. Κυττάξτε τη μαρκήσιε πως συζητά μ' αυτά τα πλάσματα, σαν νάταν όμοιά τους. Ενώ εκείνη είναι...

ΑΛΜΠΙΝ: Κάτι εντελώς διαφορετικό.

ΡΟΛΛΑΝ: Σας ευχαριστώ, ιππότη.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στον Γκρεν) Λοιπόν, πως ήταν αυτό;

ΓΚΡΕΝ: Ποιο;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Η ιστορία με τη θεία, που εξαιτίας της έκατσε δύο χρόνια φυλακή.

ΓΚΡΕΝ: Αφού σας είπα τη στραγγάλισα.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Αυτός είν' αδύνατος. Είναι ερασιτέχνης. Δεν το έχω δει ποτέ.

ΖΩΡΖΕΤ: (έρχεται γρήγορα, ντυμένη σαν μια φτηνή πόρνη) Καλησπέρα, παιδιά! Δεν είναι ακόμα εδώ ο Μπαλτάζαρ μου;

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ζωρζέτ! Κάθισε μαζί μου! Ο Μπαλτάζαρ σου θάρθει στην ώρα του.

ΖΩΡΖΕΤ: Αν δεν είναι εδώ σε δέκα λεπτά, δεν θάρθει στην ώρα του δεν θάρθει ποτέ πια.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μαρκησία, προσέξτε την αυτήν. Στην πραγματικότητα είναι η γυναίκα αυτού του Μπαλτάζαρ, για τον οποίο μιλάει τώρα και που θα έλθει πολύ σύντομα. Παριστάνει μια κοινότατη πόρνη του δρόμου ο Μπαλτάζαρ τον μαστροπό της. Κι είναι η πιο πιστή γυναίκα, που μπορεί να βρει κανείς στο Παρίσι.

(έρχεται ο Μπαλτάζαρ)

ΖΩΡΖΕΤ: Μπαλτάζαρ μου! (Τρέχει προς το μέρος του, τον αγκαλιάζει) Ήρθες λοιπόν!

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Είναι όλα εντάξει. (Ησυχία γύρω). Δεν αξίζει τον κόπο. Σχεδόν τον λυπήθηκα. Θάπρεπε να κυττάξεις πιο καλά τους ανθρώπους σου, Ζωρζέτ έχω βαρεθεί να σκοτώνω, για μερικά φράγκα νεαρούς γεμάτους ελπίδα.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Τέλεια.

ΑΛΜΠΙΝ: Πως;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Τονίζει τόσο καλά.

(Ο αστυνόμος έρχεται, μεταμφιεσμένος, κάθεται σ' ένα τραπέζι).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (προς αυτόν) Έρχεστε σε μια καλή στιγμή, κύριε αστυνόμε. Αυτός είναι ένας από τους καλύτερούς μου ηθο-

ποιούς.

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Θάπρεπε να ψάξει κανείς για μια άλλη δουλειά. Στο λόγο μου, δεν είμαι δειλός, αλλά αυτό το ψωμί είναι κερδισμένο με ιδρώτα.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Αυτό το πιστεύω ευχαρίστως

ΖΩΡΖΕΤ: Μα τι έχεις σήμερα;

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Θα σου το πω Ζωρζέτ. Μου φαίνεται πως παραείσαι τρυφερή με τους νέους κυρίου.

ΖΩΡΖΕΤ: Κυττάξτε τι παιδί που είναι. Λογικέψου Μπαλτάζαρ! Πρέπει νάμαι τρυφερή, για να τους κάνω να έχουν εμπιστοσύνη.

ΡΟΛΛΑΝ: Αυτό που είπε τώρα, έχει σχεδόν βαθύ νόημα.

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Αν ποτέ έπρεπε να πιστέψω, πως αισθάνεσαι κάτι, ό-ταν ένας άλλος σε...

ΖΩΡΖΕΤ: Τι λέτε γι' αυτό! Η ανόητη ζήλεια θα τον στείλει τελικά στον τάφο.

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Άκουσα σήμερα έναν αναστεναγμό Ζωρζέτ, σε μια στιγμή που η εμπιστοσύνη σου ήταν σίγουρα αρκετά μεγάλη!

ΖΩΡΖΕΤ: Δεν μπορεί κανείς να σταματήσει έτσι απότομα να κάνει την ερωτευμένη.

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Πάρε τα μέτρα σου Ζωρζέτ, ο Σηκουάνας είναι βαθύς (Άγρια). Αν με απατάς!..

ΖΩΡΖΕΤ: Ποτέ, ποτέ!

ΑΛΜΠΙΝ: Αυτό δεν το καταλαβαίνω καθόλου.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ρολλάν, αυτή είναι η σωστή αντίληψη.

ΡΟΛΛΑΝ: Νομίζετε;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: (στη Σεβερίν) Μπορούμε ακόμα να φύγουμε, Σεβερίν.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Γιατί; Αρχίζω να αισθάνομαι πολύ ωραία.

ΖΩΡΖΕΤ: Μπαλτάζαρ μου, σε λατρεύω (Αγκαλιάζονται)

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Μπράβο! Μπράβο!

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Ποιος κρετίνοσ είν' αυτός;

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Αυτό σίγουρα πάει πολύ —αυτό—

(Ο Μωρίς και ο Ετιέν παρουσιάζονται.

Είναι ντυμένοι σαν νέοι ευγενείς αλλά είναι φανερό,

πως φορούν απλά τριμμένα κοστούμια θεάτρου)

ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ: Ποιοί είναι αυτοί;

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ο διάλογος να με πάρει, αν αυτοί δεν είναι ο Μωρίς κι ο Ετιέν.

ΖΩΡΖΕΤ: Μα βέβαια αυτοί είναι

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Ζωρζέτ!

ΣΕΒΕΡΙΝ: Θεέ μου, τι πανέμορφοι νέοι που είναι!

ΡΟΛΛΑΝ: Είναι οδυνηρό, Σεβερίν, πόσο έντονα σας συγκινεί κάθε όμορφο πρόσωπο.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Τέλος πάντων γιατί έχω έρθει εδώ;

ΡΟΛΛΑΝ: Πείτε μου τουλάχιστον, πως μ' αγαπάτε.

ΣΕΒΕΡΙΝ: (μ' ένα βλέμμα) Έχετε αδύνατη μνήμη.

ΕΤΙΕΝ: Λοιπόν, τι νομίζετε, από που ερχόμαστε;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ακούστε, μαρκήσιε, αυτοί είναι δύο γουστόζικοι νε-αροί.

ΜΩΡΙΣ: Από ένα γάμο.

ΕΤΙΕΝ: Για κει πρέπει να στολιστεί κανείς λίγο. Αλλιώς σε κυνηγάει αμέσως-αμέσως η μυστική αστυνομία.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Πιάσατε τουλάχιστον κανένα ωραίο λαβράκι;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Για να δούμε.

ΜΩΡΙΣ: (βγάζοντας ρολόγια από τη φορεσιά του) Τι μου δίνεις γι' αυτά;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Γι' αυτό εδώ; Ένα νόμισμα Λουδουβίκου.

ΜΩΡΙΣ: Βέβαια!

ΣΚΕΒΟΛΑ: Δεν αξίζει περισσότερα!

ΜΙΣΕΤ: Μα αυτό είναι γυναικείο ρολόι. Δος μου το Μωρίς.

ΜΩΡΙΣ: Τι μου δίνεις γι' αυτό;

ΜΙΣΕΤ: Κύτταξέ με! - φτάνει αυτό;

ΦΛΙΠΟΤ: Όχι, σε μένα - κύτταξέ με.

ΜΩΡΙΣ: Αγαπητά μου παιδιά, αυτό μπορώ να το έχω, χωρίς να ριψο-κινδυνεύω το κεφάλι μου.

ΜΙΣΕΤ: Είσαι ένας φαντασμένος πίθηκος.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Είμαι σίγουρη, πως αυτό δεν είναι θέατρο.

ΡΟΛΛΑΝ: Βέβαια όχι, παντού υπάρχει και κάτι αληθινό. Αυτό είναι το γοητευτικό.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Τι γάμος ήταν αυτός;

ΜΩΡΙΣ: Ο γάμος της δεσποινίδας Λα Τρεμουίγ - παντρεύτηκε τον

κόμητα του Μπανβίγ.

ΑΛΜΠΙΝ: Ακούς Φρανσουά; — Σε βεβαιώνω, αυτοί είναι αληθινού απατεώνας.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ηρέμησε Αλμπίν. Τους ξέρω αυτούς τους δύο. Τους έχω δει ένα σωρό φορές να παίζουν. Η ειδικότητά τους είναι να παριστάνουν τους πορτοφολάδες.

(Ο Μωρίς τραβάει μερικά πορτοφόλια από τη φορεσιά του)

ΣΚΕΒΟΛΑ: Σήμερα την έχετε καλά.

ΕΤΙΕΝ: Ήταν ένας πολύ μεγαλόπρεπος γάμος. Όλη η αριστοκρατία της Γαλλίας ήταν εκεί. Ακόμη και ο βασιλιάς έστειλε τον αντι-πρόσωπό του.

ΑΛΜΠΙΝ: (αναστατωμένος) Όλ' αυτά είναι αλήθεια!

ΜΩΡΙΣ: (αφήνει χρήματα να κυλίσουν στο τραπέζι) Αυτά είναι για σας φίλοι μου, για να δείτε πως είμαστε μαζί.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ψεύτικα νομίσματα, αγαπητέ Αλμπίν. (σηκώνεται και παίρνει μερικά νομίσματα) Αναλογεί και σε μας κάτι έτσι;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Πάρε, πάρε... τόσο τίμια δεν έχεις κερδίσει τίποτα στη ζωή σου.

ΜΩΡΙΣ: (Κρατά ψηλά μια καλτσοδέτα στολισμένη με διαμάντια) Και σε ποιον να το χαρίσω αυτό; (Η Ζωρζέτ, η Μισέτ, η Φλιπότ προσπαθούν να το πάρουν). Υπομονή γλυκά μου ποντικάκια, θα μιλήσουμε πάνω σ' αυτό. Αυτό θα το δώσω σ' εκείνη που θα ε-φεύρει μια καινούργια τρυφερότητα.

ΣΕΒΕΡΙΝ: (στον Ρολλάν) Δεν θέλετε να μου επιτρέψετε να συναγω-νιστώ κι εγώ;

ΡΟΛΛΑΝ: Θα με τρελάνετε Σεβερίν.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Σεβερίν, δεν θέλετε να πηγαίνουμε; Νομίζω...

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ω, όχι, αισθάνομαι υπέροχα (Στον Ρολλάν) Α, αποκότ'ω μια διάθεση.

ΜΙΣΕΤ: (Οι βρέθηκε στα χέρια σου η καλτσοδέτα;

ΜΩΡΙΣ: Ήταν τόσος κόσμος στην εκκλησία... κι όταν κάποια νομίζει πως τη φλερτάρεις...

(Όλοι γελούν. Ο Γκρεν έχει βουτηξει το πορτοφόλι του Φρανσουά)

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: (με τα χρήματα στον Αλμπίν) Μόνο μάρκες παιχνιδιού. Ησύχασες τώρα; (Ο Γκρεν ετοιμάζεται να φύγει).

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (τον ακολουθεί). Δώστε μου αμέσως το πορτοφόλι που πήρατε από αυτόν τον κύριο.

ΓΚΡΕΝ: Εγώ.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Αυτή τη στιγμή... ή δεν θα περάσετε καλά.

ΓΚΡΕΝ: Δεν χρειάζεται να γίνεστε δυσάρεστος (του το δίνει)

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Και καθήστε εδώ. Δεν έχω τώρα καιρό να σας ελέγξω. Ποιος ξέρει τι άλλο βουτήξατε. Γυρίστε στη θέση σας.

ΦΛΙΠΟΤ: Εγώ θα την κερδίσω την καλτσοδέτα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (Στον Φρανσουά, του πετάει το πορτοφόλι) Πάρε το πορτοφόλι σου. Σου έπεσε από την τσέπη.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Σας ευχαριστώ, Προσπέρ. (Στον Αλμπίν) Βλέπεις, στην πραγματικότητα είμαστε ανάμεσα στους πιο τίμιους ανθρώ-πους του κόσμου.

(Ο Ανρί καθόταν ήδη από ώρα εκεί, σηκώνεται ξαφνικά).

ΡΟΛΛΑΝ: Ο Ανρί, να ο Ανρί.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Είναι αυτός που μου διηγηθήκατε τόσα πολλά;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Μα βέβαια. Αυτός, που στην ουσία για χάρη του έρχε-ται κανείς εδώ.

(Ο Ανρί έρχεται μπροστά με θεατρinίστικες κινήσεις, σωπαίνει)

ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Ανρί τι έχεις;

ΡΟΛΛΑΝ: Προσέξτε το βλέμμα του. Ένας κόσμος πάθους. Παριστά-νει βλέπετε τον εγκληματία από πάθος.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Αυτό το εκτιμώ πολύ.

ΑΛΜΠΙΝ: Γιατί δεν μιλάει;

ΡΟΛΛΑΝ: Είναι σαν αλλοπαρμένος. Προσέξτε. Δώστε προσοχή... έ-χει κάνει κάτι φοβερό.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Είναι κάπως πολύ θεατρinίστικος. Είναι σαν να προε-τοιμάζεται για ένα μονόλογο.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ανρί, Ανρί, από που έρχεσαι;

ΑΝΡΙ: Σκότ'ωσα κάποιον.

ΡΟΛΛΑΝ: Τι είπε;

ΣΚΕΒΟΛΑ: Ποιον;

ΑΝΡΙ: Τον εραστή της γυναίκας μου (ο πανδοχέας τον κυττάζει, έχει φαίνεται για μια στιγμή την εντύπωση, πως θα μπορούσε νάναι αλήθεια).

ΑΝΡΙ: (σηκώνει το βλέμμα) Μα ναι, το έκανα, τι με κυττάτε έτσι; Έτσι έχουν τα πράγματα. Είναι τόσο παράξενο; Αφού όλοι ξέρετε τι είδους πλάσμα είναι η γυναίκα μου. Έτσι έπρεπε να τελειώσει.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Κι εκείνη — που είναι εκείνη;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Κυττάξτε ο πανδοχέας συμμετέχει. Προσέξτε, αυτό δι-
νει τόση φυσικότητα.

(Θόρυβος απέξω, όχι πολύ δυνατός)

ΖΥΛ: Τι θόρυβος είναι αυτός έξω;

ΛΑΝΣΑΚ: Ακούτε Σεβερίν;

ΡΟΛΛΑΝ: Ακούγεται σαν να περνάει στρατός.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ω όχι, είναι ο αγαπητός μου λαός του Παρισιού, ακού-
στε, πως βρυχώνται. (Ανησυχία στο κελάρι, έξω γίνεται ησυχία)
Συνέχισε, Ανρί, συνέχισε.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Διηγήσου μας λοιπόν Ανρί! — Που είναι η γυναίκα
σου; Που την άφησες;

ΑΝΡΙ: Α, δεν στενοχωριέμαι για κείνη. Δεν θα πεθάνει γι' αυτό. Τι
αυτός τι εκείνος, τι νοιάζονται τα θηλυκά γι αυτό; Χιλιάδες άλ-
λοι όμορφοι άνδρες τριγυρνούν στο Παρίσι — είτε αυτός είτε
εκείνος.

ΜΠΑΛΤΑΖΑΡ: Ας έχουν την ίδια τύχη αυτοί που μας παίρνουν τις
γυναίκες μας.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Αυτοί που μας παίρνουν ότι μας ανήκει.

ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: (στον πανδοχέα) Αυτά είναι προκλητικά λόγια.

ΑΛΜΠΙΝ: Είναι τρομακτικό. Αυτοί οι άνθρωποι το εννοούν σοβαρά.

ΣΚΕΒΟΛΑ: Κάτω οι τοκογλύφοι της Γαλλίας! Στοιχηματίζω πως ο
τύπος που έπιασε με τη γυναίκα του, ήταν πάλι ένα από τα κατα-
ραμένα σκυλιά, που μας κλέβουν το ψωμί μας.

ΑΛΜΠΙΝ: Προτείνω να ηγαίνουμε.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Ανρί, Ανρί!

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Μα, Μαρκησία!

ΣΕΒΕΡΙΝ: Παρακαλώ, αγαπητέ μαρκησίε, ρωτήστε τον άνδρα, πως
έπιασε τη γυναίκα του, ή θα τον ρωτήσω εγώ.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Πείτε μου Ανρί, πως πετύχατε να τους πιάσετε;

ΑΝΡΙ: (που ήταν ώρα βυθισμένος σε σκέψεις). Ξέρετε τη γυναίκα
μου; Είναι το πιο όμορφο και το πιο πρόστυχο πλάσμα κάτω από
τον ήλιο. — Και την αγάπησα. Επτά χρόνια γνωριζόμαστε... αλ-
λά μόνο από προχθές είναι... γυναίκα μου. Σ' αυτά τα επτά χρό-
νια δεν υπήρξε μέρα, μα ούτε μια μέρα που δεν μ' εξαπάτησε
γιατί όλα πάνω της ψεύδονται. Τα μάτια της και τα χείλια της,
τα φιλιά της και το χαμόγελό της.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ρητορεύει λιγάκι.

ΑΝΡΙ: Κάθε νέος και κάθε γέρος καθένας που την ερέθιζε και καθέ-
νας που την πλήρωνε, νομίζω καθένας που την ήθελε, την είχε
και γω! Το ήξερα!

ΣΕΒΕΡΙΝ: Αυτό δεν μπορεί να το πει ο καθένας για τον εαυτό του.

ΑΝΡΙ: Και ταυτόχρονα μ' αγαπούσε φίλοι μου, μπορεί να το καταλά-
βει κανένας από σας; Πάλι και πάλι γυρνούσε κοντά μου — από
οπουδήποτε πίσω σε μένα — από τους φραϊούς και τους άσχη-
μους — τους έξυπνους και τους κουταύς, τους κουρελιάρηδες
και τους κυρίους — πάντα πάλι κοντά μου.

ΣΕΒΕΡΙΝ: (στον Ρολλάν) Αν υποπτευόσασταν μόνο, πως ακριβώς
αυτή η επιστροφή είναι η αγάπη.

ΑΝΡΙ: Τι έχω υποφέρει, βάσανα. Μαρτύρια!

ΡΟΛΛΑΝ: Είναι συγκλονιστικό.

ΑΝΡΙ: Και χθες την παντρεύτηκα. Είχαμε ένα όνειρο. Όχι εγώ είχα
ένα όνειρο. Ήθελα να φύγω και μαζί της από δω. Να βρεθώ στη
μοναξιά στην εξοχή, στην απέραντη γαλήνη. Θέλαμε να ζήσου-
με όπως άλλα ευτυχισμένα ζευγάρια - ακόμα και ένα παιδί είχα-
με ονειρευτεί.

ΡΟΛΛΑΝ: (σιγανά) Σεβερίν.

ΣΕΒΕΡΙΝ: Καλά, καλά, έχεις καλώς.

ΑΛΜΠΙΝ: Φρανσουά, αυτός ο άνθρωπος λέει την αλήθεια.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Σίγουρα αυτή η ιστορία αγάπης είναι αληθινή, αλλά
πρόκειται για την ιστορία του φόνου.

ΑΝΡΙ: Άργησα για μια μέρα, είχε ξεχάσει έναν ακόμη, αλλιώς —

πιστεύω — δεν της έλειπε πια κανένας αλλά τους έπιασα μαζί...
κι αυτός χμ...

ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Ποιος;... ποιος;... Πως έγινε;... Που βρίσκεται; Σε κυ-
νηγάνε; Πως συνέβη;... εκείνη που είναι;

ΑΝΡΙ: (όλο και πιο αναστατωμένος) Τη συνόδεψα... στο θέατρο... θά-
ταν σήμερα η τελευταία φορά... τη φίλησα στην πόρτα — κι εκεί-
νη ανέβηκε στη γκαρνταρόμπα της κι έφυγα σαν κάποιος, που
δεν έχει να φοβηθεί τίποτα. Αλλά μετά από 100 βήματα κιόλας
άρχισε μέσα μου... με καταλαβαίνετε... μια απέραντη ανησυ-
χία... και ήταν σαν να με ανάγκαζε κάτι να γυρίσω πίσω... και
γύρισα. Αλλά εκεί ντράπηκα κι έφυγα πάλι... και πάλι ήμουν 100
βήματα μακριά από το θέατρο... τότε μ' έπιασε και γύρισα πάλι
πίσω. Η σκηνή της είχε τελειώσει, δεν έχει κιόλας πολλά να κά-
νει, στέκει μόνο για λίγο στη σκηνή, ημίγυμνη — και μετά είναι
έτοιμη... στέκομαι μπροστά από το καμαρίνι της, ακουμπώ τ' αυ-
τί μου στην πόρτα κι ακού μουρμουρητά. Δεν μπορώ να ξεχωρί-
σω λέξεις... το μουρμουρητό σταματάει... κι ανοίγω την πόρτα...
(ουρλιάζει σαν άγριο θηρίο) — ήταν ο Δούκας του Καντινιάν και
τον σκότωσα.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (Που τελικά πιστεύει πως είναι αλήθεια) Τρελέ!

(Ο Ανρί σηκώνει το βλέμμα, κυτάζει ακίνητος τον πανδοχέα)

ΣΕΒΕΡΙΝ: Μπράβο! Μπράβο!

ΡΟΛΛΑΝ: Τι κάνετε μαρκησία; Τη στιγμή που φωνάζετε «Μπράβο»!
τα κάνετε πάλι όλα να φαίνονται σαν θέατρο και η ευχάριστη
ανατριχίλα έχει περάσει.

ΜΑΡΚΗΣΙΑ: Δεν βρίσκω την ανατριχίλα και τόσο ευχάριστη. Ας χει-
ροκροτήσουμε φίλοι μου, μόνο έτσι θα γλιτώσουμε απ' αυτή τη
γοητεία.

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στον Ανρί, μέσα στο θόρυβο) Τρέξε να σωθεί, φύγε
Ανρί!

ΑΝΡΙ: Τι; Τι λες;

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Σταμάτα ως εδώ και κύττα να γλυτώσεις.

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ησυχία!... Ας ακούσουμε τι λέει ο πανδοχέας!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (μετά από σύντομη σκέψη) Του λέω ότι πρέπει να φύ-
γει, προτού ειδοποιηθούν οι φύλακες στις πύλες της πόλης. Ο
όμορφος Δούκας ήταν ο ευνοούμενος του βασιλιά, θα σε σκο-
τώσουν στον τροχό! Καλύτερα να μαχαίρνες το κάθαρμα, τη
γυναίκα σου!

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Τι συντονισμός... Υπέροχα!

ΑΝΡΙ: Προσπερ, ποιος από τους δύο μας είναι τρελός, εσύ η εγώ;
(Στέκει εκεί και προσπαθεί να διαβάσει στα μάτια του παν-
δοχέα).

ΡΟΛΛΑΝ: Είναι θαυμάσιο, όλοι ξέρουμε ότι παίζει κι όμως αν τώρα
ερχόταν ο Δούκας του Καντινιάν, θα μας φαινόταν σαν φάντα-
σμα. (Θόρυβος έξω όλο δυνατότερος. Μπαίνουν άνθρωποι α-
κούγονται κραυγές. Πρώτος-πρώτος ο Γκρασέ, άλλος, ανάμεσά
τους ο Λεμπρέ στριμώχνονται στη σκάλα. Ακούγονται κραυγές:
Ελευθερία, ελευθερία!)

ΓΚΡΑΣΕ: Εδώ είμαστε παιδιά; Εδώ μέσα!

ΑΛΜΠΙΝ: Τι είν' αυτό; Κομμάτι του παιχνιδιού;

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Όχι.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Τι σημαίνει αυτό;

ΣΕΒΕΡΙΝ: Τι άνθρωποι είν' αυτοί;

ΓΚΡΑΣΕ: Εδώ μέσα! Σας το λέω, ο φίλος μου Προσπερ έχει πάντα
ένα βαρέλι κρασί περισσευούμενο, (θόρυβος από το δρόμο) και
το δικαίούμαστε! Φίλε! Αδελφέ! τους έχουμε στο χέρι!

ΦΩΝΕΣ ΞΞ: Ελευθερία! Ελευθερία!

ΣΕΒΕΡΙΝ: Τι συμβαίνει;

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Ας απομακρυνθούμε, ας απομακρυνθούμε ο όχλος
πλησιάζει.

ΡΟΛΛΑΝ: Πως θέλετε να απομακρυνθήτε;

ΓΚΡΑΣΕ: Έπεσε, η Βασίλισσα έπεσε!

ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τι λες; Λέει την αλήθεια;

ΓΚΡΑΣΕ: Δεν ακούς;

(Ο Αλμπίν θέλει να τραβήξει το σπαθί του)

ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Άφησε το τώρα, αλλιώς είμαστε όλοι χαμένοι.

ΓΚΡΑΣΕ: (μπαίνει παραπατώντας από τη σκάλα) Κι αν βιαστείτε μπο-
ρείτε αν δείτε έξω κάτι ασταίο... σ' ένα πολύ ψηλό κοντάρι το
κεφάλι του πιστού μας Delaunay.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Είναι τρελός ο τύπος;
ΦΩΝΕΣ: Ελευθερία! Ελευθερία!
ΓΚΡΑΣΕ: Κόψαμε μια ντουζίνα κεφάλια, η Βαστίλλη μας ανήκει, οι φυλακισμένοι είν' ελεύθεροι! Το Παρίσι ανήκει στο λαό!
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τ' ακούτε; Τ' ακούτε; Το Παρίσι μας ανήκει.
ΓΚΡΑΣΕ: Κυττάτε πως παίρνει τώρα θάρρος. Ναι, φώναξε Προσπέρ, τώρα δεν μπορεί πια τίποτα να σου συμβεί.
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: (στους ευγενείς) Τι λέτε γι' αυτό; Πλέμπα! Τέρμα τ' αστεία!
ΑΛΜΠΙΝ: Δεν το είχα πει;
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ο λαός του Παρισιού νίκησε.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Ησυχία! (Γέλια) Ησυχία!... Απαγορεύω να συνεχισθεί η παράσταση!
ΓΚΡΑΣΕ: Ποιος είναι ο ανόητος;
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Προσπέρ, σας καθιστώ υπεύθυνο γι' αυτές τις προκλητικές κουβέντες.
ΓΚΡΑΣΕ: Είναι τρελός ο τύπος;
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τ' αστεία τελείωσαν, δεν το καταλαβαίνετε; Ανρί, πέστους λοιπόν, τώρα παύεις να τους το πεις. Σε προστατεύουμε... ο λαός του Παρισιού σε προστατεύει.
ΓΚΡΑΣΕ: Ναι, ο λαός του Παρισιού.
 (Ο Ανρί στέκει με το βλέμμα μαρμαρωμένο)
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ο Ανρί, σκότωσε πράγματι τον δούκα του Καντινιάν.
ΑΛΜΠΙΝ, ΦΡΑΝΣΟΥΑ, ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Μα τι λέει;
ΑΛΜΠΙΝ: (και άλλοι) Τι σημαίνουν όλα αυτά, Ανρί;
ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ανρί, μιλήστε λοιπόν!
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τον βρήκε μαζί με τη γυναίκα του και τον σκότωσε.
ΑΝΡΙ: Δεν είν' αλήθεια.
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Τώρα δεν χρειάζεται πια να φοβάσαι, τώρα μπορείς να το βροντοφωνάξεις στον κόσμο όλο. Θα μπορούσα να σου το είχα πει και πριν μία ώρα πως είναι η ερωμένη του Δούκα. Μα το Θεό, λίγο ήθελα για να σου το πω... Ε, ελαφρόπετρα που σκούζει, έτσι δεν είναι, εμείς το ξέραμε;
ΑΝΡΙ: Ποιος την είδε, που την είδαν;
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ποιος νοιάζεται τώρα γι' αυτό! Μα είναι τρελός... αφού τον σκότωσες, τι άλλο μπορείς να κάνεις;
ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Για όνομα του Θεού, είναι λοιπόν αλήθεια ή όχι;
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Ναι, είναι αλήθεια!
ΓΚΡΑΣΕ: Ανρί από δω κι εμπρός θάσαι φίλος μου. Ζήτω η ελευθερία! Ζήτω η ελευθερία!
ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Ανρί... μιλήστε λοιπόν!
ΑΝΡΙ: Ήταν η ερωμένη του; Η ερωμένη του Δούκα; Δεν το ήξερα... ζει... ζει...
 (Μεγάλη αναστάτωση)
ΣΕΒΕΡΙΝ: (στους άλλους) Λοιπόν που είναι τώρα η αλήθεια;
ΑΛΜΠΙΝ: Για όνομα του Θεού!
 (Ο Δούκας σπρώχνεται ανάμεσα στον κόσμο πάνω στη σκάλα)
ΣΕΒΕΡΙΝ: (που τον βλέπει πρώτη) Ο δούκας!
ΜΕΡΙΚΟΙ: Ο δούκας!
ΔΟΥΚΑΣ: Λοιπόν, τι συμβαίνει;
ΠΑΝΔΟΧΕΑΣ: Φάντασμα είναι;
ΔΟΥΚΑΣ: Δεν νομίζω! Αφήστε με να περάσω!
ΡΟΛΛΑΝ: Τι στοίχημα, πως είναι όλα συμφωνημένα; Αυτοί οι τύποι

εκεί, ανήκουν στην ομάδα του Προσπέρ. Μπράβο, Προσπέρ, εί-
 να πολύ πετυχημένο.
ΔΟΥΚΑΣ: Τι συμβαίνει; Παίζουν εδώ ακόμη, ενώ έξω... Δεν ξέρουν τι γίνεται έξω; Είδα να κουβαλούν το κεφάλι του Delaunay πάνω σ' ένα παλούκι. Μα τι με κυττάτε έτσι (κατεβαίνει) Ανρί.
ΦΡΑΝΣΟΥΑ: Προφυλαχτήτε από τον Ανρί.
 (Ο Ανρί ορμάει ξέφρενος στον Δούκα και του μπηίζει το σιλιέτο στον λαιμό)
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: (σηκώνεται) Αυτό πάει πολύ!
ΑΛΜΠΙΝ: Αίμα!
ΡΟΛΛΑΝ: Εδώ έγινε ένας φόνος!
ΣΕΒΕΡΙΝ: Ο Δούκας πεθαίνει!
ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Είμαι πολύ ταραγμένος αγαπητή Σεβερίν, που σας έ-
 φερα ειδικά σήμερα σ' αυτό το κέντρο.
ΣΕΒΕΡΙΝ: Γιατί; (Με κόπο) Είναι υπέροχη σύμπτωση. Δεν βλέπει κα-
 νείς κάθε μέρα να σκοτώνουν πραγματικά ένα πραγματικό
 δούκα.
ΡΟΛΛΑΝ: Δεν μπορώ να το συλλάβω ακόμα.
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Ησυχία! Κανείς να μην εγκαταλείψει το κέντρο!
ΓΚΡΑΣΕ: Τι θέλει αυτός;
ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ: Συλλαμβάνω αυτόν τον άνδρα εν ονόματι του νόμου.
ΓΚΡΑΣΕ: (γελάει) Τους νόμους τους κάνουμε εμείς ανόητοι! Έξω
 ο συρφετός! Όποιος σκοτώνει έναν δούκα, είναι φίλος του λα-
 ού. Ζήτω η ελευθερία!
ΑΛΜΠΙΝ: (τραβάει το σπαθί του) Κάντε χώρο! Ακολουθήστε με, φί-
 λοι μου.
ΛΕΟΚΑΝΤΙ: (ορμάει μέσα, κατεβαίνει τα σκαλοπάτια).
ΦΩΝΕΣ: Η Λεοκαντί!
ΑΛΛΟΙ: Η γυναίκα του.
ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Αφήστε να μπω! Θέλω να πάω στον άνδρα μου! (Έρχε-
 ται προς τα μπρος, βγάζει μια φωνή) Ποιος τόκανε αυτό; Ανρί!
 (Ο Ανρί την κυττάζει)
ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Γιατί τόκανε αυτό;
ΑΝΡΙ: Γιατί;
ΛΕΟΚΑΝΤΙ: Ναι, ναι, ξέρω γιατί. Για μένα. Όχι, όχι ας μη λέμε για
 μένα. Τόσο πολύ δεν άξιζα σ' ολόκληρη τη ζωή μου.
ΓΚΡΑΣΕ: (αρχίζει ένα λόγο) Πολίτες του Παρισιού, ας γιορτάσουμε
 τη νίκη μας. Η τύχη μας έφερε στο δρόμο μας αυτόν τον ευχάρι-
 στο πανδοχέα. Δεν υπάρχει πιο ευτυχής συγκυρία. Πουθενά
 δεν ηχεί η κραυγή «ζήτω η ελευθερία ωραιότερα, απ' ότι στο
 πτώμα ενός δούκα.
ΦΩΝΕΣ: Ζήτω η ελευθερία! Ζήτω η ελευθερία!
ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ: Είστε τρελός;
ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ, ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Ζήτω η ελευθερία! Ζήτω η ελευθερία!
ΣΕΒΕΡΙΝ: (προηγείται των ευγενών, κοντά στην έξοδο) Ρολλάν, πε-
 ριμένετε τη νύχτα έξω από το παράθυρό μου. Θα πετάξω το
 κλειδί κάτω όπως πρόσφατα — Θα περάσουμε όμορφες στιγ-
 μές — αισθάνομαι μια ευχάριστη διέγερση.
 (Φωνές: Ζήτω η ελευθερία! Ζήτω ο Ανρί! Ζήτω ο Ανρί!)
ΛΕΜΠΡΕ: Δες τους τύπους — θα μας ξεφύγουν.
ΓΚΡΑΣΕ: Αφήστε τους για σήμερα — αφήστε τους — δεν θα μας
 γλυτώσουν

(Αυλαία)

